National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
APR AVR 9 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103|1|4|5

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ESTO 80

Nr. 24 (2659) XXIX aastakäik — Teisipäeval, 25. märtsil 1980 — Tuesday, March 25, 1980 — Üksiknumbri hind 45 centi

Rudolf Lipule parima televisiooninäitleja auhind

Ungari professori osa tõi näitlejale kõrge tunnustuse

Möödunud kolmapäeval toimus Torontos St. Lawrence Centre Town Hallis Academy of Canadian Cinema 1980 Genie auhindade võitjaile väljaandmine dokumentaalfilmide, TV-draamade, lühemate teatrilavastuste, joonistatud filmide ja paremate osade eest. Valik oli tehtud 105-st tööst. Oma osa eest Ungari revolutsiooni sündmusi käsitlevas filmis „Revolution's Orphans" (Revolutsiooni orvud) oli üllatuseks Toronto filmimeestele Rudolf (Rudi) Lipu valik auhinnale sellise tuntud kanada näitleja kui Saul Rubineki ees.

R. Lipu Genie auhind on esimene selline kõrge tunnustus eestlasele Kanadas. Pärast auhinna vastu võtmist ütles ta, et ta ei ole enesele uhke, kuid ta on uhke CBC-le, et tema vennasrahva ungarlaste traagika 1956. aastal on filmiks loodud ja tänas näitejuhti J. Smith'i.

Ta ütles veel, et talle on alati kanada filmides antud sellised osad, kus ta juba esimeses vaatuses surmatakse, mistõttu enam mängida ei saa.

Pärast õnnitlemist meie ajalehe poolt ja küsides kuidas ta sellise au osaliseks sai, vastas R. Lipp, et kaaskandidaadid olid väga tugevad. „Kuid oli õnn, et Ungari revolutsioon 1956 oli võib-olla minu veres. Seda venelaste vastast viha oli mu hinges nii palju, et lavastaja John Smith pidi mu emotsioone korduvalt alla suruma. See oli lihtne osa normaalsele inimesele, kuna olin isiksus, kes vastas sellele ungari professor Nemethile.

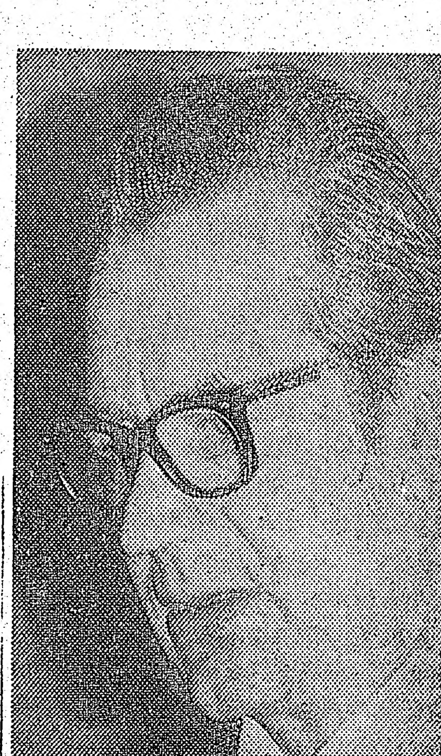

RUDOLF LIPP

Oli õnn, et lavastaja J. Smith ei olnud selline näitejuht nagu hokitreener, kes saadab ainult mehi jääle, vaid selline lavastaja, kes asus kohe sinu sisse ja nii oli näitlemisel väga mugav tunne."

„Revolutsion's Orphans" oli mitme auhinna kandidaat, kui sai ainsa auhinna R. Lipu parima näitleja osa eest. R. Lipp ütleb, et tal on hea meel selle saamisest kuna see toob esile ka filmi.

Küsides kas auhind tuli talle üllatusena, vastas R. Lipp, et ta ei oskagi nagu öelda. Võiks end võrrelda selle noore kanada suusahüppajaga, kes äkki tuli võitjaks. Kuid muidugi on saavutuse üle hea meel. Kas see ta ka uhkeks võis teha, meenub ta kunagises intervjuust antud väljendus: „Uhkus on üks asi, mida sa võib-olla hoiad enese sees, aga ära seda väljа näita. See on nagu praegu selle näidendi juures (rääkides „Põrgupõhja uuest Vanapaganast"), muidugi ma olen uhke, kui seda eitleks, ma valetaksin, aga milles ma olen uhke on see, et meil siin Torontos on nii palju eesti noori näitlejaid."

(Järg lk. 8)

Toronto soomlastel oli suursündmuseks Soome Talvesõja lõpu 40. aastapäeva tähistamine. Pildil pärgade panek Agricola kiriku õuel olevale monumendile.
Foto: Vaba Eestlane

Bakteritõbi Sverdlovskis

Ameeriklased süüdistavad venelasi bakterisõja ettevalmistustes

WASHINGTON — N. Liidu võimud lükkavad kategooriliselt ümber Ühendriikide süüdistused, et Moskva valmistab bakterisõjaks, mille tõendiks peetakse katastroofiliste tagajärgedega põrnatõbe lahtipuhkemist tööstuslinnas Sverdlovskis aastapäevad tagasi. Ühendriikide eksperdid mainivad, et tõbi vallandus bakterite kontrolli alt lahtipääsemise tulemusena kuid venelaste andmetel põhjustas selle toitainete ebahügieeniline käitumine.

Sverdlovsk on suur välismaalastele suletud tööstuslinn ja ameeriklased on juba pikema aja jooksul kahtlustanud, et seal toimuvad salajased ettevalmistused bakterisõjaks.

Kui möödunud aprillis linnas puhkes massiline haigestumine põrnatõppe, siis peeti seda kontrolli alt valla pääsenud bakterite teeneks.

Washingtonis on juba pikema aja jooksul uuritud Sverdlovskis toimunud haigestumisi ning saadud informatsiooniga tuldi avalikkuse ette nüüd kui Afganistanist saabuvad teated keemiliste sõjapidamisvahendite kasutamisest kohalike partisanide vastu.

Ühendriikidesse saabunud andmeil on Sverdovskis surnud järsku puhkenud tõve tulemusena sajad inimesed.

Põrnatõbi on tihedalt seotud bakterisõjaga ning inimesed võivad sellesse haigestuda kui nad sisse hingavad bakteritest nakatatud õhku.

Bakterite sõda on keelatud rahvusvahelise kokkuleppega, mis sõlmiti 1975. aastal.

Khomeini atakeerib N. Liitu

TEHERAN — Iraani diktaator ajatollah Khomeini mõistis Pärsia uus-aasta kõnes hukka N. Liidu sissetungi Afganistani, nimetades vene okupatsioonijõudusid röövijateks ja okupeerijateks. Ta kinnitas, et N. Liit moodustab Iraanile samasuguse hädaohu nagu Ühendriigid ning apelleeris rahva poole korra, distsipliini ja rahu jalule seadmiseks ning sisepoliitilise olukorra stabiliseerimiseks. Lääneriikide vaatlejate arvates andis Khomeini oma sõnavõtuga tugeva toetuse president Abolhassan Bani-Sadr-ile, kes on seni asjatult võidelnud igasuguste mõjuvõimsate erigruppidega, kes ignoreerivad keskvalitsust.

Khomeini ei puudutanud oma kõnes ühegi sõnaga ameerika pantvangide küsimust.

wintario

20. märtsil peetud Wintario loterii loosimisel langesid $100.000 võidud piletele nr. 347966, $25.000 võidud piletele nr. 730375, nr. 699400, nr. 611676 ja nr. 209069. $1000 võitsid piletid numbritega 86675, $100 numbrid 9597, $10 numbrid 003 ja tasuta piletiraamatu numrid 63.

Eesti ja Läti rahad Leedu saatkonnale

USA välisministeerium selgitab Balti vabariikide esinduste ülevalpidamise kulusid

NEW YORK (VES) — Washingtonis asuva Leedu saatkonna rahalise kriisiga seotud küsimuste selgitamiseks pöördus USA läti keskorganisatsiooni esimees Janis Riekstins järelepärimisega välisministri Cyrus Vance poole, kuna oli teateid, et ministeeriumil on kava leedulaste rahaküsimust lahendada Eesti ja Läti raha abil, mis blokeerituna on USA valitsuse korralduses. Ühtlasi küsis Janis Riekstins selgitust nende summade praeguse seisu kohta. Välisministeeriumi vastusest selgub, et kavas ongi kasutada Eesti ja Läti vabariikide summasid leedulaste esinduste toetamiseks.

Läti keskorganisatsiooni järelpärimisele vastas välisminister Cyrus Vance ülesandel ministeeriumi Ida-Euroopa küsimuste asedirektor Harry J. Gilmore. Ta tõi kõigepealt ette, et Kongressis esitati seaduseelnõu H.R. 5407 Leedu saatkonna ja teiste esinduste finantseerimiseks seadusandlikus korras. Parlamendaarse kombe kohaselt esitas Esindajatekoja välisasjade komitee esimees Clement J. Zablocki seaduseelnõu välisministeeriumile seisukoha avaldamiseks.

Ministeerium asus küsimuse niisugusel viisil lahendamise kohta eitavale seisukohale, mille tõttu H.R.5407 ei pääse komiteest edasi, üldkoosoleku ette.

Mr. Gilmore väitis oma kirjas, et diplomaatilise immuniteedi tõttu ei või välisministeerium avaldada Eesti, Läti ja Leedu vabariikide siinasuvate summade seisu ega ka üksikasju kava kohta, kuidas ministeerium soovib Leedu saatkonna rahakriisi lahendada.

Edasi kirjutab mr. Gilmore sõnasõnalt:

„Ma võin aga teile kinnitada, et uus kava on koostatud nii, et Balti varad (assets) säilitatakse lõpmatuseni ja selle kaudu on kolme Balti saatkonna finantsiline heaolu pikaks ajaks kindlustatud. Nendest varadest väikse osa investeerimine tänapäeva kõrgete intressidega peaks sisse tooma küllalt Leedu saatkonna nõuete rahuldamiseks ilma Balti kapitali alla viimata.

Lõpuks märgib mr. Gilmore, et üksikasjad selle kohta, missuguses ulatuses kõnesolevat raha tuleb anda leedulastele, lepitakse kokku Balti riikide esindajate eneste vahel.

Mitteametliku informatsiooni järgi on Leedu USA saatkonnas ja teiste Leedu esinduste aastane kulu senini olnud 250.000 dollarit ja teenistuses on olnud 28 isikut. Suure koosseisu ning väljaminekute katmiseks, on leedulastel USA välisministeeriumi hooldamisel olevad summad varakult otsa saanud.

Kõige suuremad summad USA-s on Läti vabariigil. Eesti summadest on 1940. a. saadik USA valitsuse poolt blokeeritutena Eesti Panga poolt USA-sse paigutatud välisraha ja mõnel määral ka kulda, lisaks sellele Eesti erapankade ning ärifirmade summad.

USA valitsus ei avalda andmeid Balti riikide summade kohkohta.

Eesti vabariigi esindus, vormiliselt Eesti saatkond USA diplomaatilises nimekirjas ja peakonsul Ernst Jaakson saadiku ülesannetes (ametlikult „in charge of Legation") on summade nõudmises ja kulutamises olnud väga tagasihoidlik. Palgalises teenistuses on New Yorgi peakonsulaadis ainult kolm isikut: peakonsul, konsul ja bürooametnik.

Eesti vabariigi konsul Los Angeleses, Ernst Laur on palgata aukonsul, samuti ei saa palka aupeakonsul Ilmar Heinsoo. Kanadas. E.V. esindaja dr. Villibald Raud on Madriidist ära tulnud ja asub praegu USA-s, Saksamaal, on eestlaste huvidekaitsjana Bonni liiduvalitsuse juures Elmar Reisenberg ja Londonis on ainult veel ametis E.V. saatkonna administraator.

Aidake kaasa, et VABA EESTLANE leviks kõikidesse eesti kodudesse!

COSMOPOLITAN OPERA ASSOCIATION esitab

Cavalleria Rusticana ja Pagliacci

Tonio osas laulab AVO KITTASK

MacMillan teatris, Edward Johnson Building, Toronto Ülikool neljapäeval, 27. märtsil ja laupäeval, 29. märtsil kl. 8 õ.

Pääsmed müügil koha peal või telefonil A. Kittask 445-5520.

Laupäeval, 29. märtsil algusega kell 9 homm. Torontos, Eesti Majas

EESTI ORGANISATSIOONIDE KONVERENTS KANADAS

„Eestluse tähistel 1980-dail aastail"

Konverentsist on õigustatud osa võtma kõik eesti organisatsioonid ja kogudused Kanadas.
Konverentsist osavõtmist palutakse registreerida EKN büroos.

KONVERENTSI KOMITEE

KUNGLA rahvatantsijate

MAIBALL

avaras uues Furlane klubis, 7065 Islington Ave.
laup., 10. mail algusega kell 6 p.l.
ÕHTUSÖÖK LAUAVEINIGA ☆ EESKAVA ☆ TANTS ☆
MISS ESTO '80 KANADA VALIMISED
Pääsmed $20.— isikult — prl. V. Sillart 483-1955 õhtul

KALEV ESTIENNE JUUBELIPIDUSTUSED

RÜHMADE ESINEMISE ÕHTU
toimub ETOBICOKE OLYMPIUM'is, 590 Rathburn Rd. 28. märtsil kell 7.30 õ.
Pääsmed $4.50 täiskasvanuile, $3.— õpilastele ja pensionäridele, lastele alla 6 a. tasuta
Pääsmed eelmüügil Kalev Estienne võimlejatelt ja POKO's Mt. Pleasant Rd. Infor. ja laudade ettetellimine — palume hel. pärast kell 1 p.l. tel. 465-7020 või 429-7701, extn.281, õht. 463-4430

BALL ÕHTUSÖÖGIGA
toimub FOUR SEASON HOTEL'is (Avenue Rd. & Yorkville) 29. märtsil kell 7.30 õ.
Kavas: „MISS VÕIMLEJA" ülekanadaline valimine ☆ Esineb Kalev Estienne
☆ KAJA ORKESTER
$20.— isikult, NOORTELE alates kella 9 õ. tants kohviga $7.—

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.
Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

Kreml tehnoloogia jahil

Kui ameeriklased detente poliitika ajastul oma tehnoloogia andmisel venelastele silmad kinni pigistasid, olles väga hästi teadlikud, et nad sellega aitavad üles ehitada N. Liidu võimast sõjamasinat, on viimasel ajal hakatud sellest probleemist tõsiselt ja avalikult rääkima. President Carteri rangem N. Liidu vastane poliitika seoses punaarmee sissetungimisega Afganistani on juhtinud teravalt tähelepanu läänemaailmast N. Liitu ja teistesse kommunistlikkudesse riikidesse voolavale majanduslikule abile ja tehnoloogiale ja tekitanud laialdase diskussiooni. Kuid samal ajal on ühtlasi selgunud, et tehnoloogia valgumist raudeesriide taha on väga raske pidudrada ning et Ühendriikidel isegi puuduvad efektiivsed vahendid selle abi takistamiseks.

Ühendriigid on juba varem mitmel puhul katsunud takistada selliste produktide saatmist N. Liitu, mis võiks kasulik olla N. Liidule oma relvastuse tugevdamiseks. Nüüd Afganistani okupeerimise puhul on Carter rakendanud uusi kitsendusi mitmesuguste masinate ja kaupade ekspordiks Venemaale, kuid väliskaubanduse eksperdid kinnitavad, et need vastuabinõud ei anna kahjuks loodetud tulemusi. Nii on kindlaks tehtud, et venelased omandavad endiselt — kuigi piiratud kujul — ikka veel tsiviilsektori kaudu läänemaailma tehnoloogiat ja teadmsi, mis ei aita arendada ja ülesehitada mitte ainult nende tehniliselt mahajäänud tarbekaupade tööstusi vaid mida saab kasutada ka sõjamasina tugevdamiseks.

Kuid venelased ei saa soovitud sõjalist tehnoloogiat mitte ainult Ühendriikidest saadud tsiviiltarbeks ettenähtud produktidelt ja masinatelt, vaid neil on avarad võimalused saada puuduvaid masinaid ja teadmisi teistelt läänerriikidelt, kes ei ole eriti agarad Ühendriikide eeskujule järgnema ja strateegiliselt oluliste kaupade, aparaatide ja masinate eksporti Venemaale pidurdama. Sealjuures tuleb veel arvestada selle võimalusega, et mida Moskva kaupmeestel ei õnnestu läänemaailmalt saada legaalsel teel, seda hangivad nad endile lihtsalt varastamisega.

Näiteid läänemaailma tehnoloogia voolamisest N. Liitu ja selle ärakasutamisest sõjaliseks otstarbeks on palju. Nii müüsid ameeriklased venelastele 1,5 miljardi dollari eest varustust ja informatsiooni suure veoautode tehase ehitamiseks Kama jõe äärde. Neid autosid lubati kasutada ainult tsiviilotstarbeks, kuid nüüd on selgunud, et Kama tehaste veoautosid kasutatakse Afganistani territooriumi okupeerimiseks ja sealsele rahvale kommunistliku rezhiimi pealesurumiseks. Teiseks masendavaks näiteks on Zil veoautode tehas, mis samuti ehitati ameeriklaste abiga. Nüüd ei produtseeri see vabrik mitte ainult veomasinaid sõjaväele vaid isegi rakettide väljatulistajaid.

Edasi. Kaks aastat tagasi ostsid venelased Ühendriikide firmalt Litton Industries'lt navigatsiooni ja elektroonilisi orienteerumise aparaate. Nii kummaline kui see ka on kuid nüüd kasutatakse samu aparaate vene lennukitel ja laevadel Ühendriikide allveelaevade jälitamiseks. On üldiselt teada, et Ühendriikidest ja Jaapanist ostetud elektroonilisi seadmeid, mis pidid minema tsiviil-otstarbeks, rakendatakse nüüd elektronarvutitesse, mis tegelevad rakettide juhtimisega, täites sellega suure lünga nõukogude mahajäänud tehnoloogias. Kuulsad Gorki autotehased, millede operatsioonid toimuvad Ühendriikide elektronarvutide ja Jaapani arvutusmasinate abil, ei produtseeri mitte ainult sõiduautosid ja veoautosid tsiviil otstarbeks, vaid ka sõjaväele maandumislaevu ja sõjaväe veoautosid.

Neid näiteid on palju ja sealjuures on selge, et paljudel juhtudel ei ole venelased läänemaailmast saadud tehnoloogia eest pennigi maksnud vaid on lihtsalt seda tehnoloogiat varastanud ja läänemaailmast hangitud masinad maha kopeerinud. Sageli on esinenud isegi juhtumeid, kus N. Liidu kaubanduslikud esindajad on mänginud Ühendriikide firmad pakkumiste esitamisel üksteise vastu välja ning ei ole hankinud selle võitluse tulemusena soovitud produkte mitte ainult odavamalt vaid on saanud endile ka detailsemaid tehnilisi saladusi. On isegi teada, et venelased on mitmel juhul läbirääkimised ostude tegemiseks katkestanud kui neil käes on kõik tehnilised saladused ja üksikasjad. Samasugust mängu on Moskva esindajad harrastanud ka teistes riikides, eriti Lääne-Saksamaal.

Ameerika Ühendriikides hakatakse alles nüüd taipama, et Nixon-Kissingeri seiklusliku välispoliitika tulemusena oli 1975. aastal maailmaruumis toimunud kohtumine vene kosmonautide ja ameerika astronautide vahel venelaste poolt planeeritud ainult selleks, et saada jälile Ühendriikide maailmaruumi tehnoloogia saladustele. See plaan õnnestus hiilgavalt samal ajal kui ameeriklased sellele operatsioonile naiivselt käsi plaksutasid.

Kahtlemata kaotavad ameeriklased majanduslikult kui nad ei anna venelastele kõike, mis nad tahavad ja soovivad oma sõjalise kapatsiteedi tõstmiseks. Kuid Ühendriikide julgeolek on tähtsam kui teenitud dollarid ja ameeriklastel ja teiste läänerriikide ärimeestel ja poliitikutel tuleb alati meenutada Lenini sarkastilisi sõnu, et „kapitalistlik maailm müüb meile isegi selle nöörijupi millega meie ta üles poome."

K.A.

---

* Üks kõige mõjuvam ja kättesaadavam abinõu rahvale iseteadvuse ja usu andmiseks on minevik: ajalugu, rahvaluule, arheoloogia, keel, kunst ,kirjandus jne.

A.H. Tammsaare

* Meie ei mõõda ega hinda oma oskust ja võimeid ainult kodus, vaid peame kui rahvas astuma võitlusse teiste rahvastega, lähedate ja kaugetega.

A.H. Tammsaare

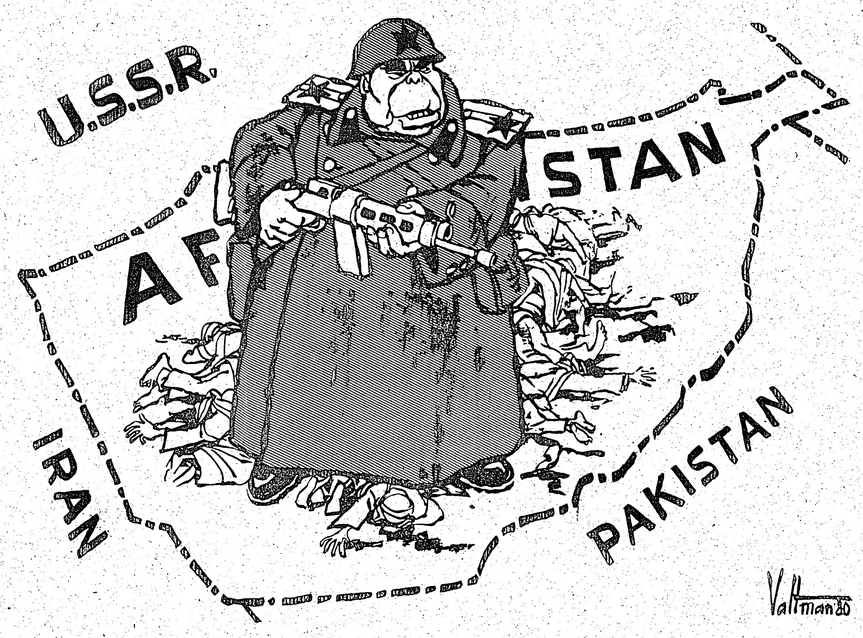

Moskva varjab rahva eest tõde Afganistanist

Ametlikes teadetes ei räägita sõjalistest operatsioonidest ega võitlustes langenud sõduritest

Mida kirjutatakse N. Liidus Afganistani okupeerimisest ja punaarmee sealsetest „vägitegudest"? Kui palju teab tavaline Venemaa mees tänavalt kõigest sellest, mis juhtub Afganistanis ja kuidas arenevad sealsed võitlused? Neid küsimusi analüüsib ajalehe „New York Times'i" veergudel Moskvas olev lehe korrespondent Craig R. Whitney, kes annab huvitava pildi tõe varjamisest N. Liidu ajakirjanduses ja teistes massimeedia vahendites.

„Kas olete kuulnud?"

„Haiglad Tashkentis on täis Afganistanist toodud haavatuid."

„Emale teatati eile. Urn ta poja tuhaga on teel siia."

Need ja teised kuuldused on Moskvas viimastel päevadel sagedased. Kogu N. Liidu ulatuses sosistatakse edasi kuulujutte vene punaarmee suurtest kaotustest Afganistanis. Üks vanem naine, kelle poeg marssis oma sõjamehe vormis alle novembris uhkelt Moskva Punasel Väljakul toimunud paraadil nutab nüüd oma poja julgeoleku pärast ja ta ei tea, kus ta poeg praegu viibib.

Puusärgid sõjas surma saanud sõdurite laipadega — esimesed pärast Teist maailmasõda, kus N. Liit kaotas 20 miljonit inimest surnutena — saabuvad kuulduste kohaselt iga päev Moskvasse, Odessasse ja Kesk-Aasia linnadesse kuid kellegil pole nende kaotuste kohta täpsemaid andmeid.

Inimeste teadmised ja kartused on tingitud sellest, et ametivõimud vaikivad täielikult Afganistanis venelastele osaks saanud kaotuste kohta. See ei ole üllatuseks maal, kus isegi avalikkuse eest varjatakse lennuõnnetusi ja nende ohvrite arvu.

Olukord on veelgi halvem seetõttu, et N. Liidu võimud ei ole avaldanud detailseimaid andmeid nõukogude sõjalise aktsiooni kohta Afganistanis — kui palju mehi ja naisi on sinna viidud, millised on nende ülesanded ja mida nad on saavutanud.

Vene võimude ainsaks seletuseks on lakooniline teade, et Afganistani valitsus soovis N. Liidult „piiratud sõjalise kontingendi" näol abi ning et see tõmmatakse kohe tagasi, kui „väliste võimude sekkumine Afganistani siseasjadesse" on likvideeritud.

Kuna vene rahvas on jäetud kuulujuttude ja oletuste küüsi, siis on neile ainsaks võimaluseks teha ise oma järeldused. Kremlil on väga raske rahvale selgeks teha, et Afganistanis on võimul ja valitseb sealne kommunistlik valitsus. See on sama raske ülesanne nagu see oli seda Ühendriikide president Johnsonil, kes püüdis väita, et ameeriklaste osa Vietnamis on väga piiratud. Läänerriikidesse saabunud informatsiooni kohaselt on Afganistanis toimunud võitlustes saanud surma või haavata 3000 kuni 5000 nõukogude sõdurit.

N. Liidu juhtivad isikud oma avalikkudes sõnavõttudes on Afganistani küsimuses olnud salapärased. N. Liidu kaitseminister marssal Dimitri Ustinov näiteks mainis veebruaris toimunud Punaarmee Päeval ainult, et „meie anname sõbralikku abi Afganistani rahvale." Ta eitas, et vene vägedele on tehtud ülesandeks kogu maa okupeerimine.

Veebruari algul tähendas kommunistliku partei keskkomitee sekretär Boris N. Ponomarev, et Afganistani võimudel ja rahval on kõige sõbralikumad sidemed N. Liidu sõduritega ja nende vahel ei ole mingeid konflikte nagu seda mainivad välismaised raadiosaatjad.

Läände saabunud viimaste teadete kohaselt on nõukogude sõdurid mõrvanud külade kaupa inimesi ja kasutanud vastupanu murdmiseks tapvat närvigaasi. N. Liidus mainitakse nende teadete kohta, et need on Ühendriikide Keskluure Agentuuri „leiutised". Tass kinnitab neid teateid eitades, et ükski vale ei muutu tõeks isegi siis kui seda korratakse tuhat korda.

Valitsuse ajaleht Izvestija maalib lugejate silmade ette ilusa pildi kuidas nõukogude sõdurid abistavad Pakistani piiri lähedal külaelanikke ühe tormist purustatud silla parandamisel ja kuidas vene sõjaväearstid ravivad tasu võtmata afganistani lapsi. Üks külaelanikke kirjeldab ajalehe andmetel nõukogude sõdureid „tagasihoidlikena, julgetena ja tugevatena." Kirjutises ei vihjata ühegi sõnaga sellele, et vene sõdureid on segatud võitlustesse.

Ametlik informatsioon on teatud määral siiram kõnekoosolekutel, mida korraldab ametlik loengute büroo Teadmiste Ühing.

Ühel sellisel koosolekul, mis korraldati 23. veebruaril Leningradis, küsiti koosolekust osa võtnud venelaste andmetel kuulajate poolt, kas see vastab tõele, et Afganistanis on surma saanud 3000 vene sõdurit.

Loenguga esinev ametimees võttis omaks, et Afganistanis on olukord „komplitseeritud" kuid ta ütles, et läänerriikide ajakirjanikud ei leia sealt kunagi neid suuri lahinguid, milledest nad oma lehtedes kirjutavad. Kõneleja jättis siiski talle otseselt esitatud küsimuse lahingus langenute kohta vastamata.

Kohe pärast invasiooni algust suleti välismaistele turistidele paljud linnad N. Liidu Kesk-Aasia vabariikides Turkmeenias, Usbekistanis ja Tadzhikistanis. Mõned turistid on lubatud minna Usbekistani pealinna Taskenti kuid seal osatakse sõjalisi saladusi välismaalaste eest osavalt varjata. Ainult üke hotelli toatüdruk ütles ühele ameeriklasele, et ta ei saa oma influentsale korralikku ravi, kuna kõik haiglad on täis Iraanist toodud haavatuid. Sise-Venemaalt tulnud tüdruk segas ilmselt ära Afganistani ja Iraani. Mõned Usbekistani linna Ferganat külastanud venelased teavad rääkida, et seal leinavad paljud naised sõjas langenud omakseid.

See on ka tõenäoline, kuna detsembris Afganistani saadetud vene okupatsiooniarmee koosseisu kuulusid paljud Kesk-Aasiast pärit reservväelased.

Pravda mainib oma artiklites Kabulis toimunud ülestõusu kohta, et seal sai surma palju tsiviilisikuid, kuid ta ei räägi midagi sõjaväelastest. Ajaleht süüdistab ülestõusu ja demonstratsioonide organiseerimises Ühendriikide Keskluure Agentuuri CIA-d. Leht kirjutab ka Kabuli ümbruses aset leidnud automaatrelvade ägedast tulevahetusest, millest lugejad siiski võivad järeldada, et sündmustesse olid sekkunud ka vene sõdurid.

N. Liidu sõdurite kirjad koju tsenseeritakse ja need kes asuvad väljaspool N. Liidu territooriumi piire ei tohi kirjutada kus nad asuvad.

Kui sõdur saab lahingus surma, siis saadetakse tema omaksetele ainult lakooniline telegramm milles mainitakse, et sõdur langes „oma kodumaad teenides".

Jaanuaris teatati Moskvas mõningatele perekondadele, kellede pojad teenisid Kesk-Aasias asuvates üksustes, et kirjavahetus sõduritega seal on katkestatud. Mõned sugulastest arvasid, et valitsus kartis sõdurite arvustavaid kirju, milledes kirjeldati viletsaid elutingimusi külmades telkides Afganistani lumega kaetud mägedes.

Tadzhikistanis, kus rahvas on etniliselt sugulased afgaanidega, ei pooldata N. Liidu kallaletungi Afganistanile, mida võib järeldada ühest lugejakirjast, mis ilmus Tadzhikistani kohalikus ajalehes.

Kirja kirjutaja ütleb, et sellest ei ole küllalt kui meie kasvatame oma lapsi ainult armastuse ja heasoovlikuse vaimus. Meie ei pea neid mitte õpetama ainult armastama, vaid ka vihkama, mitte ainult respekteerima vaid ka põlgama ja mitte ainult nõustuma vaid ka vastu astuma.

Kommentaarid

N. Liit kasutab oma poliitilistes huvides läänemaailmas ära kõik need rahvaelemendid, kes lasevad endid mõjutada kõrgete ideaalide nimel ja rakenduvad N. Liidu propagandavankri ette. Sellised grupid organiseeritakse mitmesugustesse organisatsioonidesse, kes esinevad avalikult oma seisukohtadega ja deklaratsioonidega, mis põhiliselt kajastavad N. Liidu välispoliitilisi ambitsioone ning on mõeldud tõhusaks venelaste välispoliitika rakendamiseks läänemaailmas.

Eriti mõjuvat osa N. Liidu välispoliitilise liini viljelemisel mängivad mitmesugused rahuorganisatsioonid, nende seas esirinnas kõlavanimeline Kanada Rahukongress, kes korraldas hiljuti Torontos oma konverentsi, mis tava kohaselt toimub iga kahe aasta järele. Sellest konverentsist võttis osa delegaate üle kogu maa ning kohale oli kutsutud külalisi ka teistest riikidest.

Võiks oletada, et see konverents suhtus erapooletult maailmarahu säilitamise probleemidesse ning kritiseeris kõiki neid riike, kes viimasel ajal on puhunud valjult sõjasarve. Kuid ei! Konverentsi tegevus ja resolutsioonid näitasid, et siin oli hoopis tegemist N. Liitu pooldava ja Ühendriike ründava aktsiooniga, kuna konverentsist osavõtjad kutsusid Kanada valitsust ütlema lahti USA praeguse administratsiooni Nõukogudevastasest kursist ja teostama „sõltumatut" välispoliitikat. Konverents pöördus ka Kanada peaministri Pierre Trudeau poole üleskutsega, keelduda osa võtmast „Washingtoni poolt pealesunnitavatest kaubadus- ja majandusaktsioonidest N. Liidu vastu ning Moskva olümpiamängude boikoteerimisest."

Kuid vähe sellest — Kanada rahukaitsekongress teatas ka oma plaanidest korraldada kogu riigi ulatuses ulatuslik kampaania, mis taotleb Kanada väljaastumist USA-ga seotud sõjaliste liitude süsteemist.

Kõigi nendest suurte plaanide tegemise juures ei olnud rahumeestel ja rahunaistel midagi ütelda N. Liidu punaarmee sissetungimise kohta Afganistani. Nähtavasti on rahutegelased veendunud, et punaarmee Afganistani saatmisega saabub seal rahu — surnuaiarahu.

*

Ühendriikide ja N. Liidu vahelised jahedad vahekorrad on tekitanud jäise olukorra ka kahe riigi vahelises kaubavahetuses ning selle tulemusena peab oma tegevust piirama ka venelaste Belarusi traktorite esindus Milwaukees.

Nende traktoritega on üldse üks imeline lugu. Belarus Machinery Company Milwaukees rajati kuus aastat tagasi ja selle omanikuks on N. Liidu väliskaubanduse ministeerium. Esinduses töötab 65 ameeriklast ja neli venelast, kuna New Yorgis on esindajateks veel kolm venelast. Müügil on kümme tüüpi diiselmootoritega varustatud traktorit, millede hind kõigub 5300 dollarist kuni 55.000 dollarini. See on dumpingu hind, kuna venelased müüvad oma traktoreid 10 protsenti odavamalt Ühendriikide traktoritehaste traktoritest.

Kuid vaatamata odavatele hindadele ei ole Belarusi traktorid löönud Ühendriikide turul läbi. Neid on müüdud 1975. aastast saadik ainult 4000. Võrdluseks võiks mainida, et ainuüksi möödunud aasta jooksul ostsid Ameerika farmerid 138.990 traktorit. Ameerika farmerid mainivad, et Belarusi traktor on kopteeritud ameerika traktoritest ning seetõttu võrdlemisi praktiline. Kuid sellel on ka oma suured vead, kuna näiteks traktori sidur kulub kiiresti läbi ja seda tuleb igal aastal uuendada. See lõbu maksab igakord 400 dollarit.

Venelased peavad oma traktorivabrikute rajamise eest tänama ameeriklasi. 1924. ja 1933. aastate vahel viisid ameeriklased Venemaale 86.000 traktorit ja Venemaale ehitatud kolm esimest traktoritehast olid rajatud USA firmade poolt. Stalingradi traktoritehas näiteks ehitati Ühendriikides, monteeriti maha ning viidi Venemaale, kus Ühendriikide insenerid selle jälle üles ehitasid. Vene tehastest tulnud esimesed traktorid olid kõik ameerika mudelid, peamiselt Fordi tehastest. Ford müüs venelastele

(Järg lk. 3)

Venelaste teravilja puudujääk 11 miljonit tonni

WASHINGTON — Vaatamata sellele, et mõned läänemaailma riigid müüvad venelastele teravilja Ühendriikide teraviljaekspordi piiramisel N. Liitu, ei suuda Moskva siiski nende lisakontingentidega täita Ameerika kontingendi kokkutõmbamisega tekkinud suuri puudujääke. Ühendriikide põllumajandusministeeriumi esindaja Thomas Saylor nendib, et Washingtoni kaubanduslik keelustus toob N. Liidus kaasa suure teraviljakavantumi puudujäägi, mis ulatub käesoleval aastal 11 miljonile tonnile. Thomas Saylor ütleb ühtlasi, et Washingtonis ei ole veel otsust tehtud teraviljamüügi keelustamise jatkamiseks järgmisel teravilja turustamise hooajal.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

29. ja 30. märtsil dr. J. Marley, tel. 921-7777.

4., 5., 6., ja 7. apr dr. H. Tari, tel. 922-3824.

ESTO-80 esimees R. Norvell Toronto konverentsil

Laupäeval, 29. märtsil, algusega kell 9 homm. peetakse Eestlaste Kesknõukogu Kanadas korraldusel Torontos, Eesti Majas, Eesti Organisatsioonide Konverents Kanadas, mis on ettevalmistuseks Eesti Päevade ajal Stokholmis toimuvale Ülemaailmsele Eesti Rahvuskongressile.

Organisatsioonide konverentsil esitatakse rida lühiettekandeid vabadusvõitluslikel, rahvuspoliitilistel, rahvuskultuurilistel ja noorsootöö aladel. Lisaks värem teatatud esinejaile esindab konverentsil ettekandega eesti muusikaelust Kanadas dr. Roman Toi. Konverentsist võtab osa ka Ülemaailmsete Eesti Päevade ESTO-80 esimees R. Norvell Stokholmist, kes esineb ka sõnavõtuga ühenduses ESTO-80 küsimuste käsitamisega.

Konverentsist osavõtmist on registreeritud EKN büroos võrdlemisi elavalt.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

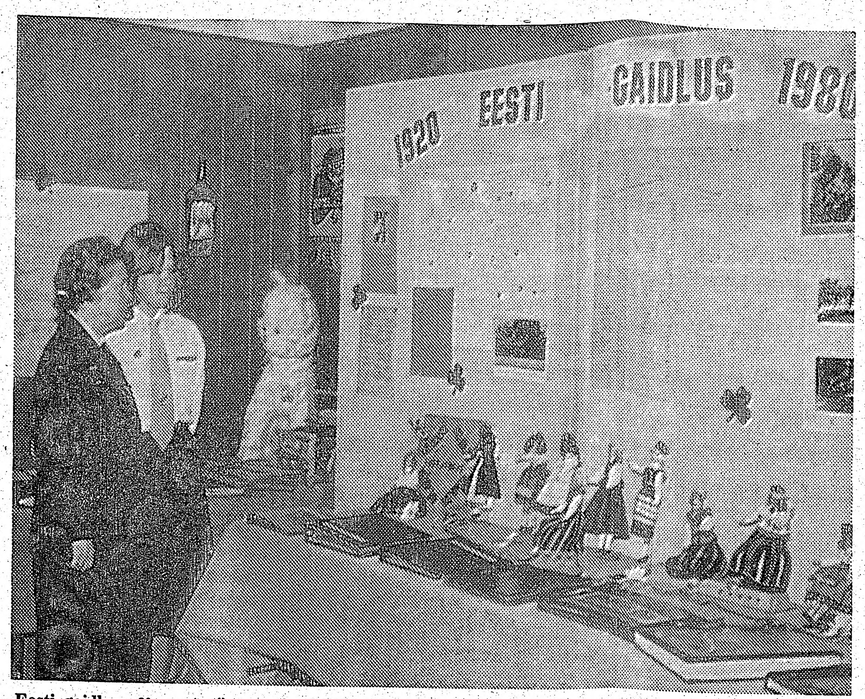

Eesti gaidluse 60. aastapäeva puhul oli korraldatud näitus Eesti gaidlus 1920—1980. Pildil vaade väljapanekule, kus Katrin Kütti annab seletust läti peagaidile M. Vilksile. Foto: Vaba Eestlane

Helilooja parteimeeste põlu all

Arvo Pärti traagika okupeeritud Eestis

NEW YORK (Vaba Eestlane) — Jätkame siinjuures selle pikema intervjuu kokkuvõtlikku esitamist, mille Nõukogude Eestist käesoleval aastal välja pääsenud tuntud eesti helilooja Arvo Pärdi ja tema abikaasa Eleanoraga tegi Radio Liberty (Vabadusraadio) Münchenis asuv eestikeelsete saadete toimetus. Pärdid elavad praegu koos oma kahe väikese poja Michaeli ja Immanueliga Viinis ja kavatsevadki — vähemalt esialgu — sinna jääda. Austria pealinn on ju mõnusa elustiiliga kosmopoliitiline suurlinn ning juba sajandeid tuntud muusikalinna ja kultuurkeskusena. Pealegi asub Viinis Arvo Pärdi helitööde kirjastaja, kellega oma loomingu avaldamiseks vahetu kontakt soodus on.

Antud intervjuus puudutati ka Pärtide elutingimusi Eestis ja neid majanduslikke raskusi, mis seal isegi nimekal heliloojal ette tulevad ja mida paljud ei oskakski eeldada. Sest võrreldes n.ö. tavalise inimesega elavad ju Nõukogude Liidus endale nime teinud muusikud, kirjanikud ja kunstnikud tavaliselt hästi. Ka Pärtidel oli kolmetoaline korter Tallinnas.

See oli aga halva konstruktsiooniga paneelmajas, mille korterite seinad läbi kostavad — helilooja töö pole selliselt kerge, eriti kui kaks väikest last kodus.

Omaette eramajaks väljavaated muidugi puudusid.

Pärt elas ja töötas viimased kaksteist aastat vabakutselise heliloojana, elades oma tööde honoraridest. Viimastel aastatel kadusid aga sissetulekud peagu hoopis. Eleanora Pärt põhjendas seda osaliselt helilooja enda süüga Nimelt on Nõukogude Liidus heliloojatele suurimaks sissetulekuallikaks filmimuusika. Selliste tellimistööde täitmine edenes aga Arvo Pärdil väga visalt. Filmimuusika kirjutamine oli talle võõras ja sellesse töösse sisseelamine pingutav. Pärast iga filmi muusika valmimist vajas ta aasta-poolteist hingetõmbamisaega. Kõike seda arvesse võttes jäi perekonna sissetulek kesiseks.

Nii otsustaski Arvo Pärt oma loomingulaadile mittesobivat filmimuusikat enam mitte kirjutada.

Kuid muudest töödest laekuvad tulud moodustasid viimastel aastatel keskmiselt ainult 50 rubla kuus.

Pärast abiellumist ja Eleanora Pärdi vanemate väljarändamist Iisraeli oli Pärtidel seitsme aasta jooksul võimalus ka ise taotleda emigratsiooniviisat Iisraeli. Seda nad siiski ei teinud, sest ei soovitud Eestist lahkuda. Eleanora Pärdi arvates olevat Nõukogude Eesti Heliloojate Liidus isegi salaja oodatud, et Pärt lahkuks. Sellest andsid tunnistust mitmed sammud, eriti viimase poolteise-kahe aasta jooksul.

Näiteks juhtum seoses Arvo Pärdi helitööde kontserdiga Londonis, kus luhtus ühine kontsert tuntud nõukogude dirigendi Gennadi Rozhdesvenskiga. Samuti analoogiline juhtum Pärdi autorikontserdiga Soomes, rahvusvahelisel kammermuusika festivalil Kuhmo linnas. Selle festivali programm on traditsiooniliselt koostatud klassilisest kammermuusikast, kuid lisaks sellele on üks kontsert tervikuna pühendatud mõne kaasaegse helilooja muusikale. See helilooja nimetatakse „aasta heliloojaks".

1979. aasta suveks oli valitud selleks kaasaegseks heliloojaks Arvo Pärt ja läbirääkimised tema autorikontserdiks Kuhmos algasid juba 1978. aasta novembris, siis kui soomlased viibisid kaasaegse ja vana muusika festivalil Tallinnas.

Pärast soomlaste poolt kutse saamist vestles Arvo Pärt ka vastavate kõrgemate ametiisikutega Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitees, pärides järgi, kuivõrd reaalne oleks tema Soome sõit ja isiklik osavõtt oma autorikontserdist ning kuidas oleks parim neid asju ajada ja vastavaid dokumente vormistada.

Põhimõtteliselt olid Keskkomitee asjamehed selle sõiduga nõus. Aga reisidokumentide vormistamine võttis aega 1978. aasta novembrist kuni 1979. aasta juulikuuni. Samal ajal püüdis Eleanora Pärt ajada oma Soome sõidu asju eraviisiliselt, küllakutse alusel.

See oli seotud suurte raskuste ja sekeldustega, esialgu ei tahetud viisa avaldust üldse vastu võttagi.

Kolm päeva enne Kuhmo festivaalgust helistas Eleanora Pärt Tallinnas välisviisade osakonda ning päris, et kuidas tema sõidu asjad edenevad. Pahaks üllatuseks ja kohkumiseks vastati pr. Pärdile, et kuna ta abikaasale on sõit ära üteldud, siis pole ka temal mõtet enam asju ajada ja pikemalt rääkida. Sedamoodi sai siis Arvo Pärt teada, et talle Soome muusikafestivalile sõitmiseks luba siiski ei anta. Isiklikult talle sellest ei hakatudki teatama.

Pärast seda, kui Pärdid Soome helistasid ja ütlesid, et neil ei ole võimalik tulla, puhkeski skandaal. Juhtumist kirjutati Soome ajakirjanduses, tehti juttu raadios ja televisioonis. Kogu loost saadi teada ka Rootsis ning mujal. Välismaalt helistati N.E. Heliloojate Liitu, päriti järgi, miks Arvo Pärti oma autorikontserdile sõita ei lasta.

Tallinnast oli lõpuks ametlikult poolt Soome teatatud, et Arvo Pärt on ise oma sõidust loobunud!

Olles sellest teada saanud, vihastas Arvo Pärt ja mõningal määral tasakaalu kaotades ütles telefonikõneluses ühele Soome ajakirjanikule, et Nõukogude Eesti Heliloojate Liit ei tunne huvi tema muusika vastu, ega soovi autorikontserdi asetleidmist Soomes. Eleanora Pärdi arvamuse kohaselt olevat kõik need juhtumid olnud teadlikeks sammudeks selles suunas, et helilooja maalt lahkuks. Terve nõukogude süsteem on paindumatu ja seal pole kohta Arvo Pärdi taolistele isiksustele.

Tuleb nüüd loota, et Arvo Pärdil, suurel isiksusel ja väljapaistval, rahvusvahelise tipptasemega heliloojal, leidub koht vabas läänemaailmas. Tõenäoliselt tuleb tal alguses võidelda majanduslike raskustega, sest komponistil pole sugugi mitte nii kerge läbi lüüa, kui nimekal dirigendil nagu seda on Neeme Järvi. Väliseestlaste ühiskond oma organisatsioonide ja sihtkapitalide ning stipendiumifondide kaudu peaks valmis olema Arvo Pärti toetama, kui selleks vajadus osutub.

Kodumaal on Arvo Pärt ja ta kolleeg Neeme Järvi ametliku partei korraldusega juba kustutatud ja maha kantud kunstnike ja üldse elavate isikute nimekirjast.

Nende nimesid ei tohi mainida, nende möödunud tegevusest ei või juttu teha, Pärdi helitöid mitte ette kanda. Isegi nende kallal kurjustada ja neid tagantjärgi mõnitada saab ainut nimesid mainimata. Seda teeb kultuurilehes „Sirp ja Vasar" (15. veebruar, 1980) pseudonüümne Madis Kadaga, kelle taga peituvat selle lehe toimetaja V. Pohla. Kirjutuses „Kodumaa ja muusika" valab ta krokodilli pisaraid inimeste üle, kes lahkudes kodumaalt kaotavad sideme oma loomingulättega ja muutuvad juurtetuks emigrantideks. „Sirbi ja Vasara" arvates selliste isikute ees seisab ainult kunstiline ja loominguline mandumine, allakäimine. Ilmselt on selles kirjutuses mõeldud Arvo Pärti ja Neeme Järvit ja küllap sellest nii ka Eestis lehelugejad aru said. Nende kahe suure Eesti muusiku — parimate, keda meie väiksel rahval rahvusvahelisele kultuurimaailmale pakkuda on — jätkuv muusikaline ja loominguline töö Läänemaailmas on Madis Kadaga taolistele kommunistlikele veesegajatele parimaks vastuseks.

14. märtsil valiti Kalev Estienne võimlejate hulgast Miss Eesti Võimleja Kalev Estiennes. Pildil Miss Eesti Võimlejaks valitud Anne Marie Kungla.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ligemale 20.000 traktorit ning kutsus sajad vene insenerid Henry Fordi kutsekooli traktorite ehitamist, parandamist ja hooldamist õppima. Ei ole siis ime, et üks Fordi vabriku juhte, kes 1929. aastal Leningradis Putilovi traktorivabrikut külastas muigavalt mainis: „Nad on varastanud kõik võimaliku meie traktoritelt."

Viimasel ajal on vene traktorite juures tehtud venelaste poolt mõningaid muudatusi, kuid põhiliselt on siin ikkagi tegemist ameerika traktoritiüpidega. Vene odavate traktorite toomine Ameerika turule näitab, et ka selles sektoris kasutatakse ameeriklaste omaaegne abistamiskampaania ära turul segaduste tekitamiseks ja dumpinguhindadega võistlemiseks. See on sama nähe, mida võib konstateerida autoturul; kus venelased võistlevad oma odavate Ladadega ameerika, jaapani ja Lääne-Euroopa masinatega. Ja Lada autod tulevad vabrikutest, mis teatavasti on ehitatud Venemaale lääneriikide poolt.

AMI

Paul Ariste Soome Akadeemia liikmeks

HELSINGI — Soome vabariigi president Urho Kekkonen andis kätte diplomid Soome Akadeemia uutele liikmetele, kellest viis olid soomlased ja kuus välisriikide teadlast. Välisliikmete hulgas oli ka Eesti keeleteadlane, Helsingi ja Tampere ülikoolide audoktor ja Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik Paul Ariste, Ungari keeleteadlane Peter Hajdy ja Poola professor W. Kurylowicz. Soomlasist valiti akadeemia liikmeks tuntud soome kirjanik Väinö Linna.

TULUMAKSULEHED
Vally Johanson
Helistada pärast kella 6 õ.
tel. 494-3147

Kuus moodust bensiini kokkuhoiuks.

1 LASKE MOOTORIT REGULEERIDA (TUNE-UP).
Väikesed vead võivad varastada teilt bensiini ja raha. Valige hoolikalt endale mehaanik. Sel teel võite keskmiselt bensiini arvel kokkuhoidu oodata 10 protsendi ulatuses.

2 AEGLUSTAGE SÕITU MAANTEEL.
110 km tunnikiirusega sõites kasutate umbes 20 prots. rohkem bensiini kui 90 km tunnikiirusega sõites. Aeglustage sõitu 90 km tunnikiiruseni. See säästab energiat, see säästab raha ja — kuna see on kindlam sõidumoodus — siis võibolla päästab see ka teie elu.

3 HOIDKE AUTOKUMMID ÕIGE SURVE ALL.
Kui te hoiate oma auto kummid maksimaalse ettenähtud surve all, siis on see kergeks ja tasuta energia säästmise võimaluseks.

4 JÄLGIGE OMA SÕIDUHARJUMUSI.
Vältige kiireid starte ja järske pidurdamisi. Olge ettenägelik. Kombineerige mitu lühikest sõitu üheks pikemaks sõiduks. Katsuge vältida ülekoormatud liiklust.

5 VEELGI PAREM — JÄTKE OMA AUTO KOJU.
Kasutage avalikke liiklusvahendeid. Või ühissõite. Või jalgaratast. Või ainult oma jalgu. Tänavanurgal asuvasse poodi jalutamine on kasulikum kui autos sinna sõitmine.

6 KUI TE KAVATSETE OSTA UUT AUTOT — MÕELGE VÄIKEAUTOLE.
Auto raskus on üks tähtsamaid tegureid ökonoomsema sõidu saavutamiseks. Pidage meeles, et auto raskusele lisatud iga 1000 naela nõuab aastas 150 kuni 170 gallonit lisabensiini. See on kallis sõit.

Energy, Mines and Resources Canada
Énergie, Mines et Ressources Canada

* Ja mida vähem kellelgi on uhkustada tänapäevaga, seda suurema zhestiga ta' näitab minevikku, et oleks ometi midagi, millega oma usuankrut kinnitada.

A.H. Tammsaare

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $36.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ "
---------- 19 ____. Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi ----------
Aadress ----------
---------- ----------

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel. 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8, tel. 483-4103.

EVANGELISATSIOONI TEENISTUS kolmapäeval, 26. märtsil kell 7 õhtul. Kõne ja film, Andres Tork.

PALMIPUUDE PÜHA KONTSERT-JUMALATEENISTUS pühapäeval, 30. märtsil kell 11 hommikul. Esinevad solist Rosemarie Lindau ja õdede Lindaude kvartett. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul. Leerieelsed kell 11 hommikul.

MUSICA DIVINA JA MUSICA VIVA KONTSERT pühapäeval, 30. märtsil kell 6 õhtul. Juhatab Lembit Avesson.

SUUR NELJAPÄEVA JUMALATEENISTUS ARMULAUAGA kell 8 õhtul. Solist Elna Libe.

SUUR REEDE HOMMIKUNE JUMALATEENISTUS ARMULAUAGA kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel.

SUUR REEDE ÕHTUNE JUMALATEENISTUS kell 6 õhtul. Solist Tamara Norheim.

ESIMESE PÜHA JUMALATEENISTUS kell 6 hommikul. Mängib Vaimulik Orkester Inga Korjuse juhatusel.

ESIMESE PÜHA JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Solist Irene Loosberg.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

PALMIPUUDEPÜHA armulaua jumalateenistus toimub 30. märtsil kell 2 p.l. Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik, laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel, laululehed.

SUUR-REEDE armulaua jumalateenistus toimub 4. aprillil kell 2 p.l. Peetri kirikus. Teenivad ülempreestrid E.V. Velleso ja E. Lepik, laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel, laululehed.

ÜLESTÕUSMISPÜHADE JUMALATEENISTUS peetakse laup., 5. apr. kell 11 öösel Peetri kirikus. Teenivad ülempreestrid E.V. Velleso ja E. Lepik, laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417.

PALMIPUUDE PÜHAL, 30. märtsil on jumalateenistus kell 1.30.

SUUREL REEDEL, 4. aprillil on armulauaga jumalateenistus kell 1.30.

ÜLESTÕUSMISPÜHAL, 6. aprillil on jumalateenistus kell 8 hommikul. Solist.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

MONTREALI PAULUSE EESTI EV. LUTERI USU KOGUDUS
Kirik: 5220 Sherbrooke St. West.
Esimees Ilmar Kurrusk, P. O. Box, 914, Alexandria, Ont. K0C 1K0, tel. 613 525-2321.
Laekur H. Oja, 4505 Powell Ave. Montreal, P. Q. H4P 1E5, tel 733-7950.

PALMIPUUDEPÜHA laupäeval, 29. märtsil on jumalateenistus kell 11 hommikul armulauaga. Laululehed.

OTTAWA EESTI EV.-LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS
Õpetaja O. Gnadenteich
Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal

PALMIPUUDEPÜHA laupäeval, 29. märtsil on jumalateenistus kell 5 p.l. armulauaga.

ARMAST EMA, VANAEMA, VANAVANAEMA, ÕDE JA TÄDI

LUISE RIISPERE't

neiuna Kiisel
sündinud 1. detsembril 1903 Vastse-Kuustes
surnud 22. märtsil 1980 Tartus

mälestavad leinas

lapsed RUTT, UNO ja ESTER perekondadega Eestis
õde ELFRIIDE abikaasaga Eestis
õde ARMILDA LEPIK abikaasaga Torontos
õepoeg MART LEPIK perekonnaga Torontos

Meie südamlik kaastunne pr. LINDA PALLOP'ile tema abikaasa

JUHAN PALLOP'i

surma puhul

LYDIA KREEKMAN
M. PERTENS perekonnaga
L. SAAR perekonnaga
V. TERA perekonnaga
E. TIILEN abikaasaga

KODUMAAL LAHKUS MEIE SÕPRUSRINGIST KOOLIÕDE

MARTA ARIKE

sügavas leinas

E.N.K.S. GÜMNAASIUMI VILISTLASKOGU KANADAS

Südamlik tänu kõigile, kes minu kalli ema

ELFRIDE LOO

viimsele teekonnale saatmisest osa võtsid, lohutasid ja oma armastust avaldasid paljude lilledega ja igal viisil.

Sügavas leinas
tütar ANU

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391.
VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 30. märtsil kell 10.15 homm. pühapäevakool, kell 11 homm. PALMIPUUDEPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb dr. E. Mänd, segakoor.

Kell 6 õ. JUUBELIAASTA MUUSIKAÕHTU 6 — Helen Tobias Duesbergi helitööd, osalevad segaja noortekoor, solistid ning autor. Sõnalises osas E. Mänd.

Reedel, 4. apr. kell 11 homm. SUUR-REEDE JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid, meeskoor, Issanda surma mälestamine.

Kell 6 õ. KANNATUSAJA MUUSIKAT.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 30. märtsil PALMIPUUDEPÜHA JUMALATEENISTUS kell 11 homm.

Reedel, 4. aprillil SUUR REEDE JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Armulaud. Laulab koguduse segakoor, solist Lydia Kööp.

Suur Reedel Eesti Üliõpilaste Seltsi 110. aastapäeva tähistamine kell 7 õ. Teenivad pastorid U. Petersoo, T. Nõmmik ja A. Taul.

ÜLESTÕUSMISPÜHA JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Solist Tamara Norheim, trompetil Endel Reinas.

ÜLESTÕUSMISPÜHA INGLISKEELNE JUMALATEENISTUS kell 9 homm.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

Bensiini hind tõuseb aastas 16 centi gallonilt

OTTAWA — Kanada energiaminister Marc Lalonde tegi teatavaks, et tema arvamiste kohaselt tõuseb bensiini hind Kanadas 16 centi gallonilt nelja järgmise aasta jooksul. Minister mainis, et ta katsub bensiinihinda hoida madalamal tasemel kui seda kalkuleerisid konservatiivid kuid ta ei saa eitada võimalust, et liberaalide valitsus rakendab pärast käesolevat aastat aktsiisimaksu.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 30. märtsil kell 11 homm. PALMIPUUDEPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõnelevad H. Sepp ja E. Saraoja. Lauluettekandeid.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laup., 29. märtsil kell 7 õ. PIIBLITUND.

Pühap., 30. märtsil kell 1.15 p.l. pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 p.l. PALMIPUUDEPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur, laulab segakoor.

Teisip., 1. apr. kell 7 õ. PALVEÕHTU.

Reedel, 4. apr. kell 2 p.l. SUUR-REEDE JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur, laulab kvartett. Issanda surma mälestamine.

Pühap., 6. apr. kell 2 p.l. ÜLESTÕUSMISPÜHA JUMALATEENISTUS, kõneleb A. Laur, laulab naistrio.

Juhan Õunapuu

IN MEMORIAM

See pidi olema Esimese maailmasõja päevadel, kui Tartumaa peipsipoolsest talust pärinev tõsine, ehk pisut isegi raskemeelsusse kalduv ja tundeõrn, maapoiss õppis Tartu Kommertskoolis. Kooli õpilaskond oli, enam kui tol ajal mujal, kantud rahvuslikust ja idealistlikust vaimsusest, mis püüdles mõtestada ja sõnadesse seada käimasolevate revolutsiooniliste mullistuste taustal avanevate võimaluste rahvuslikke eesmärke. Oli siis arusaadav ja loomulik, et Vabadussõja süttimisel sama kool andis koolipoisse-lahingumehi, kes võitlesid oma mõtestiku kohaselt uue ja parema isamaa eest andes elu ja kandes haavu, millede märgid ja vaevad jäid külge elupikkuseks. Juhan Õunapuu oli nende meeste keskel ja tõi samuti lahinguist kaasa vigastused eluks ajaks.

Albert Kivikas õppis samas koolis ja jagas oma sõprade keskel sama sõjateed. Tema „Nimed marmortahvlil" nimelises sõjaloos on kadunud Juhan Õunapuu olnud ühe peategelase algkujuks. Võiduka Vabadussõja lõppemisel oli loomulik, et sama noorpõlv asus usu ja innuga tegema teoks neid mõtteid, mis olid olnud ja pidid saama noore Eesti riigi ehituse ja elu alustaladeks.

Juhan Õunapuu oli aus ja õiglane ning inimlikes suhtlemises äärmist korrektsust taotlev inimene. Ei tulnud siis ootamatusena, et ta oma ülikooli õpinguis ja nende lõpetamise järele siirdus kohtujuristi kutsealale. Üliõpilasena sai temast Eesti Üliõpilaste Selts Veljesto asutaja liige. EÜS Veljesto osa on meie akadeemilise noorpõlve vaimsuse ja eriti ka meie kultuurilise ja teadusliku pealekasvu arendamisel olnud väljapaistev.

Juhan Õunapuu kohtunikutöö algas Mustvees, siis jatkus see aastaid Tartus jaoskonnakohtunikuna ja lõppes Tallinna Ringkonnakohtu liikmena. Oma kolleegide ja kohtukarjäärilist edutamise korraldavate asutiste arvates oli J. Õunapuu kohuse- ja vastutustundelik sooja inimesetundmisega varustatud aus ja õiglane kohtunik.

Kui ta nimetati Tallinna Ringkonnakohtu liikmeks, tuli tal teha viisakusevisiit president K. Pätsile. Pea- ja sõjaministrina Vabadussõjaaegset valitsemist juhtinud mees ja toonane koolipoiss said kokku. President sovis õnne, sama soovis presidendile õnnestunud riigielu reformide puhul koolipoiss. Kahe, ühe ja sama aate viljeleja kokkusaamisest sai liigutav ja südamlik silmapilk.

Pagulaspäevad kulusid Michiganis tehase töölisena. Päevast päeva köitis ta kokku esemeid, mis pidid minema ahju kuumutamisele. Kodus oli suur raamatukogu kapitaalsete filosoofiliste ja ajalooliste teostega. Kaks tütart, keda võisid üles kasvatada vaid Salme ja Juhan: pärlid.

Nüüd on see õilis mees läinud uinuma igavest und ega istu enam kunagi kohtulaua taga. Tema elu ja tegude kohta teeb nüüd otsuse Suur Kohtunik, kes kuulutab: Sa oled olnud hea ja õiglane inimene, väsimatu võitleja, tubli eestlane ja oma perekonnale armas abikaasa ja isa. Sinu päev oli helge ja ilus. Olgu Sulle osaks igavene rahu.

KAK

Tänuavaldus

Olen kahjuks veel liiga vapustatud oma armsa abikaasa Juhan Pallopi jäädavast lahkumisest 8. märtsil, et küllalt väärikalt tänada üksikult kõiki neid organisatsioone, milledes mu abikaasa oli tegev olnud ja millede esindajad kahe päeva jooksul talle tema kirstupanekul, ärasaatmisel ja surnuaial austust avaldasid. Eriline tänu arvukale Eesti Üliõpilaste Seltsi esindusele, kes koos Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühingu liikmetega kadunu kirstu juures oma leinalooris lippudega auvalves seisid. Tänu ka hr. Richard Antikule E.Ü.S.-i ja hr. August Jursile võitlejate nimel öeldud ilusate järelhüüete eest kirstupanekul.

Tahan seda juhust ka selleks kasutada, et avaldada oma südame põhjast tulevat tänutunnet dr. Ivar Laurimaale, kes suurima inimarmastuse ja mõistmisega ei olnud asendamatuks abistajaks mitte ainult minu lahkunud abikaasale tema viimastel päevadel, vaid ka suureks toeks ja nõuandjaks mulle enesele sellel raskel katsumise perioodil.

Eriline tänu kuulub üldise matuste korralduse eest hr. Jüri Müürile ja pr. Helga Müürile. Peamiselt tänu nende asendamatule organiseerimisele kujunes minu kadunud abikaasa viimane teekond mulle tunduvalt kergemaks. Suurima tänu tahan ka öelda pr. Mall Kongatsile, kes mulle eriti viimastel nädalatel suureks abiliseks ja lohutajaks on olnud koos oma ema pr. Agnes Eljasega.

Hamiltoni 1. Eesti Evangeeliumi Luteriusu Koguduse õpetajale abipraost Tõnis Nõmmikule minu siiraim tänu kõigi nende soojade ja südamlike saatesõnade eest nii kirikus, matusemajas kui ka haual. Sopran Valve Talile minu südamlik tänu tema kirstupaneku jumalateenistuse ilustamise eest oma lauluga. Samuti tänan organist pr. Eva Rammot jumalateenistuse ilustamise eest. Ka tänan südamest Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoori ilusa mu kadunu mehele lauldud „Requiem'i" eest ja südantliigutava järelhüüde eest koori esindaja hr. Ivar Rammo poolt. Kiriku nõukogu esindaja hr. Osvald Õunapuule samuti palju tänu ilusa järelhüüde eest kirstupanekul ja nõukogu esimehele hr. Leo Saarele tema viimaste sõnade eest mu abikaasale ärasaatmisel.

Liigutavaks momendiks oli Eesti Demokraatliku Uniooni esindaja hr. Juhan Käisi järelhüüe koos peotäie eesti mulla mu kadunud abikaasale hauda kaasapanemisega. Ja lõpuks palun teid kõiki, kes mu kadunud elukaaslast tema viimsele teekonnale saatma tulid ja neid, kes mu leinas mulle nii kirja-, telefoni- või muul teel on oma kaastundeavaldustega palju jõudu ja tuge andnud, vastu võtta mu siiraim tänu mu kustumatu leina jagamise eest minuga. Jumal õnnistagu teid kõiki!

LINDA PALLOP

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Pühade puhul avatud: teisip., kolmap. 9—6, neljap., 3. apr. 9—7, SUUR-REEDEL JA KEVADPÜHADE LAUPÄEVAL ON ÄRI SULETUD.
KEVADPÜHADE LAUALE MAITSVAID PAGARITOOTEID OSTKE MEILT.

20% hinnaalandust kõikidelt kaupadelt
ERILINE HINNAALANDUS:
IITTALA klaaskaupadelt 20-50%
TEKSTIILIDELT 20-50%
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6650
Avatud: esmasp., teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30.

Õiendus

„Vaba Eestlases" nr. 23, neljapäeval 20. märtsil, on juhtunud 3 lhk. avaldatud kommentaarides eksitav viga. Kirjutatud on: „Sellisele taktikale vastukaaluna tekivad tugevad sõjaväele toetuvad pahempoolsed rezhiimid" kuid õieti peab olema: „Sellisele taktikale vastukaaluna tekivad tugevad sõjaväele toetuvad PAREMPOOLSED rezhiimid".

TEADAANNE LIIKMESKONNALE

ONTARIO SOOME PUHKEKODU ÜHINGU AASTAPEAKOOSOLEK

Laupäeval 19. aprillil 1980. a. Sault Ste. Maries, Bawating Collegiate ruumes, 750 North St., kell 2 p.l.

Liikmed, kes ei saa isiklikult koosolekust osa võtta, võivad kasutada alltoodud volikirja.

(välja lõigata)

Käesolevaga volitan _____
(volitatava nimi)

kasutama minu hääleõigust Ont. Soome Puhkekodu (O.F.R.A.) aastapeakoosolekul, 19. aprillil 1980. a.

_____ _____
(koht) (volitaja allkiri)

_____ _____
(kuupäev) (volitaja aadress)

Eesti noorte talentide sisukas kontsert Torontos

See arvukas eesti noortepere, kellele hiljuti mitme tuhande dollari ulatuses stipendiume jagati, tahtis tänutäheks lahkeile annetajaile näidata oma võimeid noorte talentide kontserdiga. Hea katse ei leidnud pakutava vastuvõtjaid. Royal Conservatory of Music auditooriumis peetud kontserdil olid neljakümne osavõtja hulgas peamiselt lastevanemad ja omaksed.

Noorte talentide kontsert oli vägagi huvipakkuv ja muusikaliselt nauditav. Nooremad esinejad olid parimad oma vanuseklassides ja näitasid innukalt ja tõsidusega õpitut. Kava muutus kord-korralt nõudlikumaks, aga samavõrd ka esinejate võimed, kuni programmi lõpuosas olid juba tõelised noored interpreedid, kellel oli midagi iseenesest esitatavasse panna.

Kontserdi kava oli vaheldusrikkalt koostatud, vaheldumisi klaver viiuli, akordioni või lauluga.

Klaveri alal esinesid I poolel Lisa Norheim, Lembi Veskimets, Linda Norheim, Karin Jürman, Kristine Neps, Ingi-Mai Loorand, viiulil Desiree Medri, Marja-Leena Roos, Sarina Westerblom, Pia Metsala ja Sarah Pihel, keda saatsid klaveril Inga-Pia Korjus, Imbi Medri, Mare Westerblom-Ratas; akordionil esinesid Craig Potsep ja Peeter Jeeger, kuna Senta Medri laulis oma õe Imbi klaverisaatel.

Kontserdi teine pool oli isegi üllatavalt hea. Heidi Klamas esitas klaveril A. Coplandi „The Cat and the Mouse", Margit Viia laulis Händeli „On minu hing", klaveril saatis I.-P. Korjus, Londoni ülikoolis kolmandat aastat muusikat õppiv Evi Uesson esitas klaveril Scarlatti „Sonata no. 23".

Näite luuleteatrilisest vormist pakkus Anne Tüll, esitades Betti Alveri „Tulipunane vihmavari".

Kolm viimast pala, igaüks eri instrumendil olid juba noorte kunstnike väljendused, kaasahaaravad ja põnevusega kaasa elatavad. Tiina Kiik oma kontsertakordionil näitas selle instrumendi võimeid klassikalise muusika alal. Marianne Urke esitas viiulil F. Kreisleri „Preludium and allergo", klaveril saatis Mark Widner. Viimasena debüteeris eestlaste ühiskonnale Toronto ülikooli muusikateaduskonnas esimest aastat õppiv Omar Daniel tõlgendades F. Liszti „Les Funerailles" sellise suurepärase isikupäraga ja oskusega, et andis kogu kontserile puändika kokkuvõtte.

Kuulajaile pakkus õhtu palju. Neid aga kellele seda taheti pakkuda polnud kohale tulnud esinejate südamesoovide kiuste.

Filmistipendium eestlasele

Noor eesti luuletaja Peeter Umblia Stokholmis, kellelt on ilmunud paar rootsikeelset luuletuskogu, on saanud 15000-kroonise (ca $5300) tööstipendiumi filmikäsikirja kirjutamiseks. Stipendiumist antakse esimene pool autorile töö algamisel, teine pool pärast käsikirja esitamist.

Eesti Liit jäi esimeheta

Kõik sobivad kandidaadid muude ülesannetega ülekoormatud

Möödunud laupäeval toimus Eesti Majas Eesti Liit Kanadas Esindajatekogu koosolek, millest 30 esindaja ümber osa võttis. Kolmetunnilisel koosolekul kuulati skm Jaan Lepa referaat inimese ja ümbruskonna suhteist, inimese vahekorrast ülesannetega töös ja organisatsioonides. Koosolekut juhatasid E. Soomet ja V. Hubel, protokollis Ene Runge. Mälestati surma läbi lahkunud abiesimeest Montrealis E. Aserit.

Aruannete andmisel ELK möödunud aasta esimees V. Hubel andis ülevaate liikmesorganisatsioonide tegevusest Kanada ulatuses, nimetades Eestit tutvustavat broshüüri, organisatsioonide vahelist „Sillast", Trent '79 seminari, nõuandva kogu kokkutulekut ja osavõttu eelolevast kongressist ning ettevalmistusi rahvuskongressiks ESTO-80 ajal. Helgi Kurm andis revisjonikomisjoni aruande ja

V. Lillakas, koguteose „Eestlased Kanadas" II osa toimetaja, kirjeldas probleeme raamatu eeltööde juures, mainides et mõnele artiklile on veel kirjutajaid vaja.

Uue tegevuskava arutlemisel ja eelolevat tööd kavandades, arvas R. Kreem, et eesti ühiskonnas on praegu suur murrang toimumas, mistõttu tuleb rohkem noori juurde kutsuda. Samuti tuleks Rootsis ESTO-80 puhul kokku juhtida sama ala inimesi, nende vahel võiks toimuda seminare, võiks vahetada lektoreid jm. Teiselt poolt rõhutati vajalikkusele tihedamaks koostööks EKN-uga.

Esimees V. Hubel andis ELK tunnusmärgid senisele liidu liikmeile Heli Koptile, Helgi Kurmile, Tiiu Kaljurannale, Ene Rungele, E. Soometile ja M. Taele, samuti revisjonikomisjoni liikmeile V. Poolsaarele ja J. Saarniidule.

Koostöövaimuga koosolek komistas uue esimehe leidmise raskustele.

Senine esimees V. Hubel ei saa oma rohkete ülesannete kõrval enam ELK tööd juhatada ja keeldus kandideerimast. Ka kõik teised ülesseatud kandidaadid keeldusid. Lõpuks otsustati endisele juhatusele volitused edasi jätta ja 3. mail uus koosolek korraldada, milliseks ajaks tuleb leida uue esimehe kandidaat koos vajalike juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmetega.

Eelolevale Eesti Rahvuskongressile Kanadas valiti esindajaks R. Kreem, H. Kopti, H. Kurm, V. Hubel ja E. Soomet.

Läbirääkimiste all juhtis Harald Teder tähelepanu Eesti Sihtkapital Kanadas kaudu võimaldatud maksavaba annetuste moodusele.

V. Hubel avaldas tänu eelmisel tegevusaastal olnud ELK juhatusliikmeile, misjärel E. Soomet lõpetas koosoleku.

NBC loobub olümpiasaatest

140 USA olümpiaatleeti Valges Majas informatsioonikoosolekul

WASHINGTON — Ühendriikide televisiooni saatejaama National Broadcasting Corporation'i esindaja Alan Baker mainib, et saatejaam loobub Moskva olümpiamängude edasiandmisest president Carteri aktsiooni tõttu olümpia boikoteerimiseks. NBC maksis venelastele 87 miljonit dollarit olümpiamängude televisioonisaadete õiguse eest, kuid 90 protsenti sellest summast on kaetud kindlustusega. Ühendriikide Olümpiakomitee koosolek USA olümpiameeskonna mängudest osavõtu kohta lõpliku otsuse tegemiseks toimub aprillis.

Valges Majas arvatakse, et Moskva olümpia boikott areneb president Carteri plaanide kohaselt ning et üha suuremal arvul riike ühineb boikotiga. Valges Majas toimus omapärane kohtumine millest võtsid osa 140 ameerika paremat atleeti ning sporditegelasi,

kelledele esinesid sõnavõttudega president Jimmy Carter, tema välispoliitiline nõuandja Zbigniew Brzezinski ja Valge Maja nõunik Lloyd Cutler.

Ühendriikide Olümpiakomitee nõuandva kogu liige mustanahaline atleet Willie Daveport mainis, et kui valitsus nõuab olümpiaatleetidelt kojujäämist, siis peab ta esitama selleks üksikasjalise põhjenduse. Sellest võib järeldada, et paljudel spordijuhtidel ja sportlastel ei ole kaugeltki veel selged põhilised rahvusvahelised probleemid.

Möödunud reedel Prantsusmaal Strassbourgis toimunud Euroopa spordiministrite vahelisel konverentsil, millest võtsid osa Prantsusmaa, Rootsi, Shveitsi, Austria ja Küprose spordiministrid, asuti neutraalsele seisukohale,

et see on iga riigi asi, kas ta võtab osa Moskva mängudest või loobub nendest.

KOLIMISE VÄLJAMÜÜK

Kergendamaks meie kolimispäeva 31. 3. 1980 müüme veel oma järel oleva lao

25 — 60% HINNAALANDUSEGA

Tõeliselt suurepärane võimalus osta aasta kingid, ka jõulukingitusedki nüüd soodsalt.

Kevadiseks kodu sisustamiseks soome rullkardinad ja nahkvaibad loovad virgutava vahelduse.

Paljudes klaasi- ja kingiesemeis ning talveriietuses veel mitmekülgset valikut.

THE NORTHERN LIGHTS

3340 YONGE STREET ● TEL. 483-1293

THE LAPLAND SHOP

2338 DANFORTH AVENUE ● TEL. 421-2115

Mõlemad ärid avatud: Esmaspäevast — laupäevani kell 10—6 õ.

Maitsvaid torte ja saiu teie pühadelauale ostke meilt!

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)

TELEFON 225-0824

PÜHADE PUHUL ÄRI AVATUD: teisip., kolmap. 9—6, neljap. 9—7, laup. 9—4 (esmaspäeviti suletud). SUUR-REEDEL SULETUD.

Laske isoleerida oma maja $30.00 eest „The Canadian Home Insulation Program'i" alusel — C.H.I.P.

Edmonds INSULATION & AND COMPANY LIMITED 'We Dare to Care' Since 1947

Asjatundlik isoleerimine klaasvilla puhumisega.

Pööningu ventilaatorid.

Esindaja Torontos: ENN LIGE, tel. 661-7341 või 425-0839

Danish Custom Furniture

Esmajärgulised tiikpuu-mööbli kavandajad ja valmistajad

OTSE VABRIKUST 25 LE PAGE COURT

A. Jensen & Son Limited Telefon 636-9811

Kevadpühadeks ostke meie endi valmistatud shokolaade — munad, tibud, jänkud jm.

PETIT PARIS CAKE & COFFEE SHOP INC.

2384 BLOOR ST. WEST, TORONTO, ONT. M6S 1P5

TELEFON 769-9881

MÜÜA

MÜÜA SUVITUSKOHT

Talvekindel maja 7 a. vana
Järv Simcoe
Tel. 699-5601

SUVILA KRUNT MÜÜA

Kiviojal 100x150 jalga, $7500.—
Pr. E. Busse, 58 York St.
Kingston, Ont. K7K 1P5
Tel. 1 613 542-8470

VAJATAKSE MAJAHOIDJAT
(abielupaar)

EESTI KORTERIMAJJA Queen St. E
Helistada 698-1402 ehk 691-5663

M.T. MANKIN REAL ESTATE REALTOR

MARK T. MANKIN REALTOR

2670A Yonge St. (at Lytton Blvd) Toronto M4P 2J5

Kinnisvara ostu või müügi korral helistage

TOOMAS MANKIN, tel. 487-4477, kodus 447-2017

Design Products'i Yonge Street'i äri lõpetab äritegevuse 12. aprillil 1980.

LÕPLIK VÄLJAMÜÜK

JÄTKUB

Rutake! Soodsamad hinnad kui kunagi varem!

NÄITEKS VÄLJAMÜÜGIL:

- ★ IITTALA KLAAS — 30—40% hinnaalandust
- ★ KÖÖGINOAD — ½ hinnaga
- ★ SUUSAD JA SUUSAVARUSTUS — 30—50% hinnaalandust
- ★ SUUSARIIETUS — 50% hinnaalandust
- ★ TÄISVILLANE ALUSPESU daamidele ja härradele — 30% hinnaalandust
- ★ REUMAALUSPESU — 30% hinnaalandust
- ★ LAASTULAMBID — 40% hinnaalandust
- ★ PUUESEMED — 40% hinnaalandust
- ★ LASTE PIDZHAAMAD — $8.—
- ★ SAUNASEEBID — 40% hinnaalandust
- ★ KUUNLAD — 40% hinnaalandust

VÄLJAMÜÜK JÄTKUB AINULT 18 PÄEVA VEEL

dp design products 2584 Yonge St 488-7272 288 Danforth Ave. 466-8001

Räägitakse eesti keelt

KEVADPÜHADE LAUALE OSTKE MEIE SAADUSI

VIKING FOODS & IMPORTS

133 LAIRD DRIVE, TORONTO M4G 3V5 TELEFON 425-0450

- Suitsukalkunid, -singid, -lõhed, -siiad ja -forellid
- Soome kilud ja silgud
- Eesti hapukapsad
- Skandinaavia delikatessid ja konservid
- Euroopa juustud
- Eesti ja soome pagarisaadused
- Väga maitsvad islandi rasvaheeringad
- Suur valik mitmesuguseid kalafileesid purkides
- VERIVORSTID

SUITSUTAME ostjate poolt toodud lihasaadusi

Äri avatud pühade nädalal: teisip., kolmap. 8—6, neljap. 8—7, SUUR-REEDEL SULETUD. Laupäeval 8—4. Esmaspäeviti suletud.

Noortejuhi päevikulehekülgedel

Herbert Michelson, Kodumaalt võõrsile. Mälestusi ja teatmeid 1942—1963. Eesti Skautmasterite Kogu USA-s väljaanne, 1979. 240 lk.

Mõni aasta tagasi (1975) ilmus eesti skaudijuhilt Herbert Michelsonilt ta mälestuste esimene köide „Eesti radadelt". See lõppes iseseisva Eesti riikliku ja skautliku tegevuse katkestamisega 1940. aastal. Eesti noortele sunniti peale uut eriti võõrast organisatsiooni, mis selle vägivallavõimuga siiski peatselt varises. Uuesti alustati eesti noorte organiseerimisega Saksa okupatsiooni ajal „Eesti Noored" nimelise organisatsiooniga. Üheks organiseerijaks ja noortejuhiks oli H. Michelson.

„Eesti Noored 1942—1944" ongi esimene osa uuest memuaarteosest, kus vaadeldakse okupatsiooniaegset noorsootööd,

mida autor peab „ainuüksi aateliseks tööks ja võitluses Eesti vabaduse ja parema tuleviku teenimisel" ning väidab, et „mitte ainuski noor ei andnud tõotust Hitleri ideede eest", kuigi nõudmisi ja suunanäitamisi saadi Lietzmanni staabilt. Noortetöö „kulges siiski tervenisti vabal isetegevuse printsiibil, sisemiselt skautlikel põhimõtteil, tavadel ja tegevuses rahvuslikus vaimus ja töös". Ehkki juhendeid anti ja tutvustati Hitler Jugend organisatsiooni eeskujuga, tagsid sellele liikumisele rahvuslikku sisu juhid nagu H. Michelson jt.

Seda ainet pole varem puudutatud, mistõttu need võrdlemisi informatiivsed leheküljed omavad ajaloolist väärtust selle ajajärgu kirjeldamisel.

Teatav oht selle organisatsiooni sidumisel skautlusega on olemas, kuna ajaloolises perspektiivis võidakse ka teise okupatsiooni aegset noorteliikumist kunagi skautlusega siduda; seob see ju üsna mitmeidki samaseid tegevusalasid.

Ometi on üleminek okupatsiooniaegsest noorteorganisatsioonist tõelisse skautlusse omaette odüsseuseretk, mis kestis jalgsi astudes viis kuud, lähenevad vene sõjaväeüksused ligiläheduses kannul. Et need noored püsisid eeskujuliku grupina koos oli peamiselt nende juhi teene, kes neile polnud ainult juhiks, vaid kasvatuslikuks isaks. Autor on sel ajal siiski hoolikalt oma päevikumärkmeid teinud ja isegi pisiasjad, lauldud laulud ja tehtud tööd ning nimed jäädvustanud. See detailne materjalikuhjumine kahandab sündmuse tegelikku põnevat käiku ja lugeja hakkab nagu väsima nimede sagedases kordumises.

Raamatu tegelik eesti skautluse osa algab Ameerika tsooni jõudmisega, kus laagreis organiseeritakse põgenike skaudiüksused, millega noored hoiti tegevuses sel laostunud Saksamaa sõjajärgseil päevil.

See andis kodumaa ja kodud kaotanud noortele rahvusliku tegevusega täidetud elusisu, kuid levis koos uutesse riikidesse hajuva põgenikkonnaga eesti noortetegevuse jätkajana.

Viimane pikem osa on autori päevik Ameerika skautide treeninglaagris, kus ta 23 aastat töötas, osa aega sellest direktorina. Tema mõju ja juhised leidsid koha Ameerika Ühendriikide skautluses. Kuid olles ameeriklaste teenistuses oli ta samal ajal ka eestluse viljeleja, Eesti Päevade esimees, Raamatuaasta esimees, USA eesti keskorganisatsiooni liige ja paljus muus. Nii vaatleb ta skauditegevuse kõrval ka kaasaegseid eesti üritusi ja üldist elu, ehkki kõik nagu memuaarides ikka on nähtud autori silmade kaudu.

Ja just siin tahtnuks rohkem tunnetusi, emotsioone, mida nende lühikeste päevamärkmete vahel siiski elu pakkus. Kuupäev, paar tavakohast märkust, nimesid, päevakorda, kõiki rakenduslikku on liiga kuhjuvalt, mis jätab noortejuht H. Michelsonist ideaalse juhikuju, kus midagi inimlikku nagu ei leidugi.

Raamat on mõeldud noortele teatavas osas ka õpperaamatuna skautlusest.

Eriti on Breyeris olnud päevad organiseerimistöös tulemusrikkad. milliseid kogemusi saaks igas skaudiüksuses kasutada. See annab ideesid uutele sugupõlvedele uute eesti skaudilaagrite ehitamisel.

Omaette huvipakkuvaks osaks on võitlus etniliste skautide olemasolu eest Ameerika Ühendriikides. H. Michelson oma märgukirjades pidevalt väitis etniliste noorte kohustusi oma rahva vastu. See ongi jäänud maksvaks ka praeguste skautide juures maailmas ja siin on autoril suuri teeneid eriseisukohtade vastu võitlemisel.

Herbert Michelsoni uus mälestuskogu lõpeb 1963. Need kaks rikkaliku informatsioonivaramuga teost on eesti skautluse tähisteoseks, näidates selle arengut iseseisvas Eestis ja selle veelgi tugevamaks kujundamist paguluses. Sellise ülevaateteosena ühe mehe elutöö taustal väärib see austust ja hindamist.

HANNES OJA

Eesti Skautide Malev Kanadas tähistas hiljuti oma 30. aastapäeva koos Skautmasterite Kogu juubeliga. Kauaaegsele esimehele ja maleva vanemale skm Ermi Soometile anti sel puhul üle tammest graveeritud mälestusese. Pildil skm E. Kuris mälestuseseme üleandmisel, nende vahel praegune ESK Kanadas juht skm. S. Kask.

Foto: Vaba Eestlane

SPORT

G. Uus Eesti malemeistriks

Tallinnas Paul Kerese nimelises malemajas lõppes 24. veebruaril Eesti meesmaletajate meistrivõistlus. Neljateistkümne osavõtja hulgast tuli esikohale tartlane G. Uus 9 punktiga, poole punktiga jäid teist—neljandat kohti jagama tallinlased A. Vooremaa, A. Veingold ja N. Liidu noortemeister J. Ehlvest. Viies oli J. Vetemaa 8 ja kuues H. Luik 7 punktiga.

Spordiuudiseid kodumaalt

Tallinnas toimus rahvusvaheline epeeturniir „Tallinna mõõk", millest osa võttis vehklejaid Prantsusmaalt, Ungarist, Poolast, Rumeeniast, mõlemast Saksamaalt ja mujalt. Individuaalvõistlusel tuli eestlasist kolmandale kohale tartlane Viktor Kirpu. Mullune maailmameister prantslane Philippe Riboud pidi leppima 50. kohaga. Meeskondade turniiril tuli Eesti kolmandaks.

*

Rootsis, Västeråsis toimus maailma tugevamate jääpurjetajate vaheline võistlus DN-klassis. Viie sõidu kokkuvõttes omandas kuldmedali M. Kuulman, hõbemedali sai A. Vilde, pronksmedali K. Kalk, neljas oli E. Vooremaa, viies ja ühtlasi noorte maailmameister V. Vooremaa.

Allan Mägi võistles Yukonis

Esmaspäeval saabus Yukonist tagasi Kanada noorte murdmaasuusatamise meistrivõistlustest osavõtnud andekas eesti noor Allan Mägi. Võistlused toimusid Whitehorse'is 13.—16. skp. Allan oli Lõuna-Ontario meeskonnas ainuke alla 16-a. klassi esindaja.

Nagu ikka, oli võistlus tihe. Poiste 5 km-s oli esimese ja 12. koha vahe ainult 45 sekundit. Allan tuli 36 osavõtja hulgas 16 min. 34 sekga 11-ndaks (võitja aeg 15.50). 7,5 km distantsil tuli ta 24.37-ga 31 osavõtja hulgas 8-ndaks. Manitoba suusataja Jeff Wood tuli siin 23.12-ga võitjaks. 3x7,5 km teatesuusatamises suusatas ta võistluste viimasel päeval noortest viienda parima aja.

*

Möödunud laupäeval Deerhurst Inn'is toimunud Lõuna-Ontario murdmaasuusatamise hooaja viimasel võistluse tuli 10 km võistlusklassis esikohtadele täpselt sama kolmik kui Muskoka loppetil: 1) Ken Hawthorne ajaga 27.20, 2) Dan Mallette 27.52, 3) Robert Vellend 27.59.

LUGEGE

Rein Moora — Evald Uustalu

SOOMEPOISID

384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

ANDRES KÜNG

MIS TOIMUB SOOMES

Kirjastus Välis-Eesti & EMP

311 lk. Hind $14.00 br. + saatekulu 50c

Eesti ajakirjaniku teos põhineb laialdasele allikmaterjalile. Ta analüüsib Soome sise- ja välispoliitikat, riigi tänapäevast olukorda ja suunda, Nõukogude Liidu Soome-poliitikat, Soome valitsust presidendist parteieluni ja palju muud, tuues Soome saatusest huvitatud lugejalle palju uusi andmeid.

Müügil Vaba Eestlase talituses

VABA EESTLASE TALITUSES müügil stereo heliplaat

INGEMAR KORJUS bass-bariton

CHARLES KIPPER — klaverisaade

Metsateel (A. Kapp), Ennemuiste (M. Saar), Üks suu (M. Saar), Muremaa (R. Päts), Laul sõnajala õiest (T. Vettik), Sind tervitame kuldapäike (A. Karindi) ja Rändaja õhtulaul (J. Tall) ja rahvalaule: K. Raidi seades — Laulu mõju, Kui ma hakkan laulemaie, Ära viies ja Kivikasukas, L. Virkhausi seades — Kus on kus on kurva kodu, V. Kappi seades — Linakatkuja ja J. Zeigeri seades — Kanneldajast vend.

Hind $9.50 pluss postikulu $1.—

AITO SALAMIES

TURIST

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

39.

— Kas teil on kõik valitsuse härrad hullud? imestas Reidar. — Kui me vaatame Soome televisioonis, kui teie ministrid ja härrad räägivad, siis siin mõistab igaüks, et nad on aru kaotanud. Nad usuvad, et Nõukogude Liit peaks kinni Euroopa julgeoleku lepingust ja arvestaks inimõigusi. Teie härrad on kas hullud või valelikud. Ja kui me vaatame Soome televisiooni, siis me mõistame, et Soome vabariik on varsti Soome Sotsialistlik Nõukogude Vabariik. Kas kõik soomlased on nii hullud, et nad ei mõista, et nende maa on muutunud sotsialistlikuks? Siin käib neid iga päev suurte gruppidena, kas need ei näe siis midagi?

— Sina küsid siin sama asja, mida minagi küsin pidevalt eneselt, ütles Lindsten. — Ilmselt soomlased ei usu enne, kui saavad mida nad on teeninud.

— Siis on liiga hilja, lisas Reidar.

— Meis peab olema selline viga, et me paneme oma pea põõsasse, elame päev korraga ja proovime ainult otsida isiklikku heaolu. Sellepärast minagi olen tulnud sinu juurde hõbedat ostma. Kas sul juhtub midagi müüdavat olema, uudishimutses Lindsten.

— Mitte palju. Üks vana kohviserviis. Kuid see on väga hinnaline. Ma näitan, aga kui sul on ainult rublad, siis ei soovi ma äri teha.

Lindsten ja Vuotilainen tõstsid oma kulmukarvu, kui isand hakkas relva- ja viinakapist välja tooma hõbeserviisi. Soomes tavakohase hõbedast koore ja suhkrutassidele lisaks oli serviisis kaheksa paari väikseid ja vormikaid seest kullatud kohvitasse koos alustassidega. Tasse täiendasid samasugused loomade ja inimnägusid kujutavate piltidega ilustatud lusikad, mida oli siiski ainult seitse.

— Üks on puudu, tõdes Reidar.

— See on vana saksa töö. Mida sa sellest pakud?

— Mina olen üsna halb asjatundja, et arvestada hõbedakauba hinda. Kui palju sa küsid?

— 1500 Soome marka. See ei ole palju. Sa näed pitsatist, et see on vana hea Saksamaa hõbe.

— Ei ole nii palju kaasas. Aga kui siiski äri üle räägitakse, siis millega sa selle ära annaksid, küsis Lindsten ja tõi taskust välja oma elektroonarvuti.

Reidar uuris hetke kogenenuna arvutit ja pani selle lauale.

— See on Soomes odav. Ma tean küll mis see maksab. Ja sina tead, et see on Eestis kallis. Ma arvestan selle 700 margale. Sa maksad minule peale 800 marka ja meie kaup on tehtud.

— Sa hoiad hinna vähe kõrgel. Ma annan sinule selle arvuti, 200 marka Soome raha ja 200 rubla, siis sa oled teinud rohkem kui hea kauba. See on 200 rubla sellest puuduvast viiesajalisest, kahekordne kurss.

— Sellega mina ei anna. Vaata rubla on nii vilets raha, nagu sa isegi ütled, kõhkles Reidar.

— Mis vilets raha see nüüd on, maailma inflatsioonivabam valuuta. Aga minul ei juhtu olema palju rohkem. 270 rubla on ülikonna müügist, nagu meie taksojuht teab. Saad need kõik, võta või jäta. Kui jätad, siis see mind ei puuduta, sest ega ma sellist kohviserviisi ei vajagi. Ja võib-olla saad mõnelt teiselt soomlaselt vähe rohkemgi.

— Noh olgu, teeme kaubad. Sa ütled küll tõtt, et mõnelt teiselt ma võiksin rohkem saada. Seda ma võin. Aga hea äri on selline kui mõlemad võidame. Nägid nüüd, sina võidad siiski rohkem, naeratas Reidar.

Ta otsis ajalehe ja hakkas tasse pakkima kortsutatud ajalehepaberisse. Lindsten omalt pôolt ladus taskuarvuti peale kaks sajamargast ja kõik taksojuhilt saadud paberrahad, 270 rubla.

— Töö on tehtud, nüüd võime rüübata, ütles Reidar ja kergitas klaasi. Ants pomises midagi voodis. Alasti mees pööras oma palja kõhu lae poole ja vabastas võimsa paugu.

— See on kauba kinnituseks, ütles Lindsten ja rüüpas oma klaasi tühjaks.

— Mida me nüüd teeme? imestas Vuotilainen omalt poolt. — See Viivi kutsus meid eile oma pulma. Kui sinna läheme, siis me peame minema hakkama. Seal tuli olla kella neljaks, aga sina ei või nii toredas riietuses pulmapeole minna.

— Miks ei võikski parema tegevuse puudumisel heita pilk eestlaste pulmarõõmudele, nõustus Lindsten. — Kus see pulmapidu peetakse?

— Ma ei tea, aga Viivi kirjutas aadressi paberilehele. Hetke oma taskuis sorides leidis Vuotilainen paberi ja ulatas lehe taksojuhile.

— Kus selline koht on?

— Väike restoran, päris mere rannal. 40 kilomeeri kaugusel, Merepiigast hea tükk edasi. Aga ma ei tea teed, kus teepeal on valve, teatas taksojuht.

— Valve? Mis jaoks see on? imestas Vuotilainen.

— Kontrollpunkt, ütles Lindsten. — Samasugune poomipunkt nagu seal Vaalimaal ja Leningradi vahel neid oli. Esimesed kontrollpunktid on kohe Tallinna piiril, kust ilma loata kaugemale ei pääse. Aga kui sõber kord teed teab, siis võidakse sinna minnagi. Ma pean kõigepealt oma riided vahetama.

Reidariga tühjendati klaasid tühjaks. Kergevõitu ja vodkasse kastetud lõunasöögi järel hakkasid isanda pakutud klaasid tuju mugavaks muutma.

Välisukselt autosse minnes mööduti kohalikust iseteenimisärist. Sellist ei olnud Vuotilaise silma enne sattunud Tallinna kesklinnas ega mitte ka Leninradis. Ta soovis heita pilgu ka sisse.

Süsteem näis üsna lähedane olevat Soomele. Sabagi ei tundunud olevat mujal olevate äride omast erandlikum. Kaubavalikust oli välispidiselt raske mingisuguseid järeldusi teha muude muljete kui pakendite alusel.

— Need vähemalt ei raiska pakkimiseks nii palju kui meie, tõdes Lindsten pruunist paberist jahukottide juures.

— Vaata kurivaimu, missugused relvad! imestas Vuotilainen kahvleid leides. — Nendega vist süüakse elevandiliha.

Ta näitas Lindstenile alumiiniumist tehtud kahvleid. Nende kogu oli hirmuäratavalt suur tavaliseks söögikahvliks, milleks see oli siiski mõeldud. Kahvliharud osutusid igaüks natuke eri suunda ja varre kaar oli nii võõras, et toidupala suhu pannes vajas see ebaloomulikku käeasendit.

— Missuguse anatoomia kohaselt see on kavandatud? Nende harudega ei saa pehmetki liha tõsta, elevandist rääkimata. Näivad olevat sobivamad kapsarelvadeks, arvas Lindsten.

— Ma viin neid külakostiks, tuli Vuotilaisele idee. — Selles on kogu riikliku süsteemi võrdluspilt.

Ta haaras karbist peotäie kahvleid. Mindi kassa juurde.

— Kuus kopikat tükk. See on luksuskaup, peagu sama hea kui sinu äsjane ost, arvas Vuotilainen kui nad ärist välja astusid.

— See ei olnud mul halb äri. 65-margaline arvuti, 300 marka pruugitud ülikond ja paar sajalist selle serviisi eest, nõustus Lindsten.

* * *

Takso oli keerelnud juba linna alal piki võõraid pisitänavaid. Siis oli madalast ja lagunenud eeslinnaagulist sõidetud põiki vankriteed meenutavale põllu- ja metsateedele. Vaheajal oli sõidetud ranniku lähedal kulgevale peateele ja sõidetud mõnevõrra seda teed kaudu enne, kui uuesti oli keeratud kõrvalteele vältimaks kontrollpunkte.

Aega oli möödunud nii palju, et pulmamajja jõuti tunduva hilinemisega. Kuid hilinenud näis olevat ka pruutpaar. Just siis kui takso pööras restorani õuele, tõusis Viivi oma peigmehega mustast, aga näiliselt halvasti koheldud seitsmeistmelisest Tshaikast ja nad hakkasid astuma ukse poole.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

AARAND ROOSI
JUMALAGA, KARS JA ERZURUM
Eestlaste elukäik Türgimaal, 175 lk.
$4.— + saatekulu 20 c
Müügil VABA EESTLASE juures

VABA EESTLANE

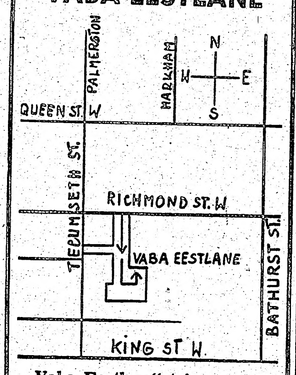

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-0080

Ly Parma reisikirju

India - imede ja äärmuste maa

IV

Delhi — 6 miljoni elanikuga suurlinn

Delhi — Inda pealinn — koosneb kahest osast: esiteks Old Delhi peamiselt 17. sajandi Shah Jahani poolt ehitatud ajalooline ala kuulsa Red Forti kindluse ümber ja teiseks New Delhi laiade puiesteede ja paljude imposantsete valitsushoonetega, suurepärane saatkondade rajoon, kus ka Kanada saatkond asub, uuselamud ja muud mis annavad iseloomustuse moodsast ja modernsest tänapäeva Indiast.

Kuna pühitsetakse parajasti Vabariigi Aastapäeva (Republic Day), siis on kõik valitsushooned ja paljud teisedki ilutuledes ja õhtune pilt linnast on otse hämmastavalt kaunis.

Alles 70 aastat tagasi oli Delhi elanikkond vaid 70.000, nüüd on see üle 6 miljoni ja suureneb jõudsasti nagu see terves Indias juhtub, kus praegu elab tervelt 630 miljonit inimest. Igal aastal sünnib juurde 21 miljonit last, mis võrdluseks on sama suur arv, kui on terve Austraalia elanikkond, rahva juurdekasvu aga arvestatakse Indias 12 miljonit aastas. Sünnikontrolli tutvustamine ja rakendamine ei ole annud kuigi palju tulemusi, sest lihtrahva arvates näitab abielu õnnelikust ja mehe suurt armastust ja elujõudu ikkagi vaid väärikas lastearv.

Hobukärul juhtub parajasti mööda sõitma perekond, loen neid lastega kokku ja saan 20, samas jookseb suurelt üle müüri lööklause: „Väike pere on tore!" Vaevalt selline meeldetuletus seal kedagi mõtlema paneb.

Nagu igas suurlinnas, nii ka India pealinnas on terve hulk ajaloolisi vaatamisväärsusi (nagu tohutusuur Red Fort või 13. saj. Kutab Minar, kuhu üles torni viib 379 trepiastet), templeid (eriti ilus on Hindu tempel Lakshminarayan), mälestussambaid, ülikool ja palju muud. Kõige meeldejäävamaks aga osutub Mahatma Gandhi lihtne ent massiivse hauakiviga tuhastamise- ja matusepaik Raj Ghat, millest rahvahulk austusavalduseks nüüdki veel kingi jalast võttes möödub.

Red Forti suurkindluse juures märkan, kuis üks mees näiliselt putukatele maha mingit pulbrit raputab.

Hindu ei tapa ühtki elusolendit

„Milleks?" pärin ja saan vastuseks, et sipelgate pärast. Kuigi olen aru saanud, et see on mürk sipelgate hävitamiseks, selgub varsti, et see on hoopis jahu, mida sipelgatele toiduks puistatakse ja mida seal keegi ikka igapäev teeb. Veendunud hindu ei tapa ühtki elusolendit, vaid elab ise ja laseb ka teistel elada, olgu see siis kas või väike ja tüütu putukas.

Pühapäevase päeva tõttu on tänava-ääres käigus täiturg, kus kõike võimalikku ja võimatut müüakse.

„Kui teilt laupäeval kaamera varastatakse, siis on üsnagi tõenäoline, et te selle siit pühapäevahommikul müügilt leiate," sõnab ekskursioonijuht.

Mitte kaugel samast märkan silti „USSR Book Centre" ja veidi hiljem „Home of Soviet Culture". Näib, et kommunismikultuuri on saadaval üsna ohtrasti.

Meie hotellis peatub neegrist poksikuulsus Muhammad Ali oma piltilusa sihvaka ja helenahalise naisega. Kaasas on tal alati terve saatjaskond ja ihukaitsjad, kuna ta on poliitilisel missioonil USA presidendi ülesandel, millega ta — kahju küll — üsna halvasti hakkama saab. Teda näeb sageli hotellisalongis kas intervjuusid andmas või autogramme kirjutamas ja mulle saab osaks see au, et temaga vestluse järele jääb pärast autogrammi saamist minu lihtne täitesulepea Ali kätte, sest omal tal seda pole. Olgu mälestuseks!

Pimeduse saabumisel on Red Fortis päris huvitav „Sound and Light Show" selle paiga ajaloolise tagapõhja selgitamiseks ja külm on seal päikeseloojaku järele selline, mida uskudagi poleks osanud päris kuuma päevaaja järele.

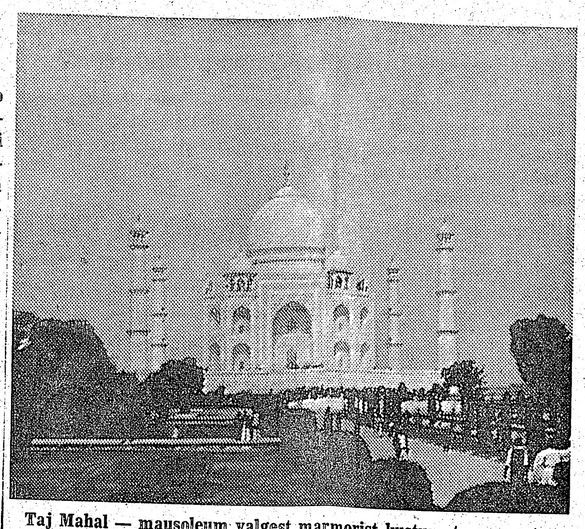

Taj Mahal — mausoleum valgest marmorist kustumatu armastuse tähisena.

2500 inimest pulmapeol

Samal õhtul on meie hotellis üks väga suur ja rikas pulm. Väljas on üles löödud tohutu telk, värvituledega illumineeritud, põrand kaetud ehtsate idmaiste vaipadega ja toidulauad roogaderikkusest vajumas. Pulmalisi 2500 inimest, aga igaüks, kes hotellikülalisist telki astub, võib püstijala söömaajast osa võtta. Ka mõned meie grupi turistid, kellel julgust ja ülbust on, käivad sealt läbi ja on isegi pruudile õnnesoovijate hulgas. Pruudiriietuseks on punane, ei kunagi valge ega sinine, mis olevat raskusi tähendavad värvid.

Millist tohutut raha selline tuhandetele osavõtjatele korraldatud pulmapidu nii kallis hotellis maksta võiks, seda saaks vaid aimata ja äkitselt hakkab väga kahju neist lastest, kes samal ajal vaid mõned miilid eemal oma räpases onnis või tänavarentslis tühja kõhuga magama lähevad. Ka meie, turistide, ülirikkalik lõuna-buffet koosnes 40 eritoidust, millest vaevalt pooli maitsta jõudsime.

Hommikune väljasõit maaeluga tutvumiseks viib meid kollakasõieliste sinepiväljade, aedviljapeenarade ja suurfarmide heaskorras roosiväljade ja lilleaedade juurde. Seal kõrval lihtsamehe tillukesel maalapil töötatakse aga terve perega primitiivselt hargiga tonksides nagu aastasadu tagasi.

Peatume külakooli juures, mis oma distsiplineeritud õpilastega vägagi hea mulje jätab. Lapsed on koos õpetajatega väljas tundi pidamas, see on poistekool, segakoole ei näi olevat. Meid lubatakse koolitööd pildistada, eriline elamus õpilasile aga on see, kui üks meie grupikaaslasi Polaroidiga foto teeb ja selle samas kohe poistele kingib. Millist elevust see tekitab! Võibolla on see esimene ja ainuke foto, mille nad kunagi saanud on.

Lahkumisel lennujaama ütleb meie kohapealne Delhi suurte teadmistega ja huvitav juht: „Kui lahkute Indiast, ärge jätke maha siia muud, kui vaid häid mälestusi."

Võib-olla pidanuks ta ütlema: „Viige kaasa vaid häid mälestusi!", mida me kindlasti ka teeme, häid koos nende masendavate ja inetutegagi.

Taj Mahal — suursugune maailmaime

„Kui terves Indias midagi muud näha ei olekski, siis Taj Mahal üksi on juba väärt reisi Indiasse," niisugusena teadsime meie selle ehituse hinnangut ja kogu loo ülimantilist tagapõhja kooliaegadest peale. Selles ei saanud pettuda, Taj Mahal on sõnulkirjeldamatu, ta on oma kauniduse ja suursugususega üks maailmaimedest, mida nägema peab.

Sõitsime selleks Agra'sse, kus on muidki vaatamisväärsusi, ent unustamatu on ainult Taj Mahal, mida külastab 4000—5000 inimest päevas ja mis on kõige enam pildistatud ehitus maailmas.

Mausoleumi Taj Mahali ehitas valitseja Shah Jahan oma armastatud naise Numtaz Mahali (1592—1631) mälestuseks, kes oma 19-aastase abielu ja 14 lapse sünnitamise järele suri ning oma abikaasa Shah Jahani otse murtud südamega leinama jättis. Enne surma oli Mumtaz Mahal oma armastuse märgiks soovinud, et Shah ta mälestuseks ehitaks ühe ainulaadse hauamonumendi ega ei abielluks enam kunagi. Nii Shah Jahan ka tegi.

Paljude kuulsate arhitektide ja kunstnike kaasabil alustati Taj Mahali ehitamist; see tehti valgest marmorist ja rohkete vääriskividest kaunistustega, materjale veeti kohale kaugetelt maadelt ning 20.000 töölist töötas pidevalt ehituse kallal 22 aastat. Kaheksanurgaline; nelja minaretiga mausoleum sai ainulaadne ja tõesti ületamatult ilus — „Poem of Marble". Erilaadselt kaunis on ta veel täiskuuvalgel, millisel ajal just seal juhtusime olema.

„Olen nõus otsemaid ja siinsamas surema, kui sa minu mälestuseks ka sellise hauamägi ehitad," pakkusin suures ekstaasis oma eluseltsilisele. Ta ei saanud seda tõotada, nii jäin endist viisi elama ja saabusin tagasi Kanadasse.

(Järgneb)

Eesti filmitäht eelistas abielu

LONDON — Inglise ajaleht „Daily Mail" toob ära jutuajamise eestlannast filmitähe Mary Tammega, kes karjäärile on eelistanud abielu. Viie aasta eest esines Mary Tamm põnevusfilmis „The Odessa File", mida nüüd näidatakse televisioonis. Aga Mary on pööranud selja hiilgusele, mis automaatselt tuli koos kuulsusega. Ta on abiellunud ja hoiab kuuenädalast tütart Lauren'it.

Pärast põhjalikku järelemõtlemist leidis Mary, et ta pole loodud filmitäheks. Ta esineb ainult veel juhuslikult televisiooninäidendites, viimati põnevusfilmis „The Assassination Run", mis on täielikuks kontrastiks ta eelmisele osale.

„Ma ei kuulu nende näitlejannade hulka, kes on mures oma „image'i" pärast. Mul on olnud kummaline karjäär. Ma õppisin näitlejannaks, sattusin siis televisiooniseeriatesse nagu näiteks „Coronation Street".

Kogemata sain osa tolles põnevusfilmis „The Odesse File" ja siis tuli täielik üllatus — suured pealkirjad ajakirjanduses, auavaldused, seltskonnad, kogu krempel.

Mary Tamm võttis teatud aja uuest elust osa, aga ootas rahunemist ja „õiget meest". Selleks osutus Marcus Ringrose, pikk noor merekindluse agent, kellega ta abiellus kolme aasta eest. Mehel pole õnneks midagi tegemist filmiga ega televisiooniga.

„Perekond tuleb kõigepealt", ütleb Mary Tamm.

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete kogumises

SUUR-REEDE — 4. aprill, 1980

ÜLESTÕUSMISPÜHA TEINE PÜHA — 7. aprill, 1980

on linnateenijatele pühad ning nendel kahel päeval EI toimu jäätmete äraviimist.

Jäätmete kogumine nädalatel 31. märtsist kuni 7. aprillini toimub järgmiselt:

31. MÄRTSI NÄDAL:

ESMASPÄEVAL 31.	— regulaarne kogumine
TEISIPÄEVAL 1.	— regulaarne kogumine
NELJAPÄEVAL 3.	— kogumine toimub KOLMAPÄEVAL
REEDEL 4.	— kogumine toimub NELJAPÄEVAL

MÄRKUS: Neljapäevased ja reedesed kogumised toimuvad ÜKS PÄEV VAREM.

7. APRILLI NÄDAL:

ESMASPÄEVAL 7.	— kogumine toimub TEISIPÄEVAL
TEISIPÄEVAL 8.	— kogumine toimub KOLMAPÄEVAL
NELJAPÄEVAL 10.	— regulaarne kogumine
REEDEL 11.	— regulaarne kogumine

MÄRKUS: Esmaspäevane ja teisipäevane kogumine toimuvad ÜKS PÄEV HILJEM.

Ajalehtede äraviimine toimub kolmapäeval, 2. aprillil. Suuremate esemete äravedu sel päeval EI toimu.

Kolmapäeval, 9. aprillil, EI toimu ajalehtede ja suuremate esemete äravedu.

Ajalehtede ja suuremate esemete regulaarne äraviimine toimub kolmapäeval, 16. aprillil, 1980.

Teie koostöö jäätmete väljapanemiseks õigetel äraviimise päevadel leiab hindamist.

R. M. BREMNER, P.Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works
City of Toronto

Eesti õpetajate ülemaailmne konverents

ESTO-80 raamides toimub teisipäeval, 8. juulil kolmas eesti õpetajate ülemaailmne konverents Stokholmi Eesti Kooli ruumides Stokholmi Vanalinnas. Konverentsi ajaks on kell 9.00—14.00.

Kuna see konverents on ülemaailmne, siis selle korraldav toimkond on katsunud leida aega ja võimalusi ka osalejate omavahelisteks kokkusaamisteks. Selleks on varutud kl. 9.00—10.00, mil toimub kogunemine, registreerimine, vanade tutvuste uuendamine ja uute sõlmimine ja tutvumine kooli ajalooliste ruumidega. Konverentsi töö algab täpselt kell 10.00.

Konverentsi peaküsimuseks on olukord meie rahvusliku kasvatuse tööväljalt ülemaailmses ulatuses. Selleks on konverentsi kavas kõigepealt kuuelt maalt lühiülevaated praeguse olukorra kohta eri maadel. Sellele järgneb esile kerkinud ja osalejate südamel olevate probleemide kõigekülgseks arutlemiseks vaba sõna, milleks on varutud üsna rohkesti aega.

Edasi on ette nähtud sealsamas pidulik koosviibimine kohvilauas ühes üldiste ja omavaheliste vestlustega.

Konverentsi korraldav toimkond palub kõiki osa võtta soovijaid ette registreeruda aadressil: Estniska skolan, Svartmangatan 20—22, S-111 29 Stockholm (Sweden).

Korraldava toimkonna nimel

HENNO KIRIKMÄE

Teadaanne

Eesti koolide kevadpäevad toimuvad 24. ja 25. mail Montreali Eesti Täienduskooli korraldusel Montrealis, Concordia ülikoolis. Suuremal arvul on osavõtjaid Torontost. Kavas on laulumäng Toronto koolide esitusel ja kirev eeskava kõikide osavõtvate koolide õpilastelt. Noorte ühiskoor esitab ESTO-80 noortekooride kava.

N. Liidul õliallikad Läänemere rannikul

MOSKVA — N. Liit pumpab 3.500 tonni toorõli päevas Kaliningradi ümbruses Poola piiri läheduses olevast õliväljast, kinnitab N. Liidu kommunistliku partei ajaleht „Pravda".

See on umbes miljon tonni aastas, mis ei ole eriti palju maailma suurimate õlitootjate aastatoodangu kõrval. N. Liidu oma teadete kohaselt toodeti kogu riigis möödunud aastal 593 miljonit tonni õli ja vedeldatud gaasi.

„Pravdas" avaldatud artiklis öeldakse, et Kaliningradi õliväljad on olnud kasutamisel juba viis aastat. Selles aga ei räägita midagi, kui palju võiks selles piirkonnas üldse õli olla ja kui kaua võiksid need allikad olla kasutamiskõlblikud.

Ajalehe väljenduse kohaselt on Kaliningradi ala olnud väga tulukas, kuna õli tuleb maast omal survel. Hiljem see surve tõenäoliselt nõrgeneb.

Praegu saab N. Liit suurema osa oma õlist kaugel Siberis olevailt õliväljadelt, kuna tööstus on peamiselt Euroopa-poolses osas. Siberi rasked puurimisolud igijää maaaladel ja pikad transportdistantsid, teevad puurimistöö eriti vaevaliseks võrreldes sobivamates oludes tehtud puurimistega.

Marihuaana tervisele ohtlik

VIIN — Droogide eksperdid kolmekümnest riigist nõustusid, et marihuaana on ohtlik ja ütlevad, et selle legaliseerimine ei saa küsimuse alla tulla. Oskar Schroeder, Liitunud Rahvaste Organisatsiooni ametnik ütles pärast konverentsi, et sellise väga ohtliku droogi kasutamise vastu tuleb võidelda. Laialatuslikumad uurimised, mis viimastel aastatel on tehtud, tõendavad, et marihuaanal on tõsiseid kõrvalefekte, kui seda regulaarselt kasutatakse.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 25. märtsil 1980 — Tuesday, March 25, 1980

KIREV MAAILM

BONN — Läänesakslaste uusnatsistlik partei, rahvussotsialistlik töölispartei NSDAP organiseeriti veebruari alul Frankfurdis. Partei nime initsiaalid on sama, kui Adolf Hitleri Saksa Rahvussotsialistlikul Töölisparteil. Uue partei esindaja keeldus avaldamast oma partei liikmete arvu. Mõned päevad enne organiseerimist rahvussotsialistlik õpperühm on juba sattunud politseiuurimise aluseks põhiseaduses keelatud nime kasutamisele võtmise tõttu. NSDAP esimees on parempoolne Erwin Schönborn, kes möödunud suvel mõisteti poolteistmeks aastaks vangi rahurikkumise pärast.

STOKHOLM — Rootsil on probleeme alkoholitarvitamisega. Nüüd on rootsi karsklased, kes õigusega mures alkolismi leviku üle Rootsis, on muuhulgas tulnud originaalsele ideele, kuidas alkoholitarvitamist vähendada: Kirikus tuleb armulauavein ära keelata! Igaüks teab, et sellega on juba ligi kaks aastatuhandet inimesi järjekindlalt mürgitatud ja tekitatud alkoholiharjumusi. Kuid kirikus käimine on niigi Rootsis juba madal, mistõttu see märklaud pole õigesti valitud.

MOSKVA — N. Liidu 30 miljonit moslemit kannatavad koraanide puudumise all. Koraan, mis araabia riikides maksab umbes 30 dollarit, omab N. Liidus kümnekordse hinna. Jõukad kolhoosnikud islamiusulistest vabariikidest otsivad Moskvas käies kontakti Lähis-Ida üliõpilastega ja diplomaatidega ja maksavad koraanide eest muinasjutulist hinda.

HELSINGI — Keskmiselt 6,3% tõusid Soomes aastavahetusel alkoholsete jookide hinnad. Alko poolt antud seletuse kohaselt vähenes alkoholsete jookide tarvitamine möödunud aastal.

BONN — Lääne-Saksamaa 18 miljardi dollarilise sõjalise eelarve sisse kuulub muuhulgas ühe saksa karjakoera hambaravi. Fassbergi lennubaasis olev valvekoer Alf murdis möödunud aastal ühe oma hambaist. Kuna uute vahikoerte väljaõpetamine on väga kallis, siis kaitseminister nõustus maksma koera hambale kuldkrooni paneku eest.

SEINAJOKI — Seinejoel asuv Osuuskunta Maitojaloste on lõpetanud ühe maailma suurima võitööstuse ehitamise. Proovikatsetega alustati alanud aasta alul. Esimesel päeval tootis võitööstus 4000 kilo tunnis, kui aga tööstuse kõik kolm võimasinat samaaegselt on käigus, on tööstuse toodangu maht 12.000 kilo tunnis. Tööstuse kapatsiteet on umbes 100.000 kilo päevas.

HELSINGI — Soomes veebruari teisel poolel toimunud tulekahju põhjustajaks peetakse taskulampi, mis olevat tekitanud Teollisuuden Voima jõujaama vesinikupudelilaos vesinikupudelist välja pääsenud gaasi süttimise. Tuumajõujaama oma tuletõrje kustutas tulekahju kiiresti.

BUDAPEST — Ungaris on maailma kõige suurem enesetapjate arv. Iga 100.000 inimese kohta on enesetapjaid 40, aasta kogusumma oli viimastel aastatel 4500. On arvamusi, et see tuleb ungarlaste omadustest: tulist kirglikkust ja suurimat muret peitub samas isikus. Kuid siia olevat tulnud ka lisapõhjusi, nagu linnastumine, tehnokraatia ja alkoholi tarvitamine; viimases olevat ungarlased esikohal N. Liidu satelliitide hulgas.

JOHANNESBURG — Lõuna-Aafrika kolm suurt äri on alustanud aktsiooni selleks, et saaks lubatud süda-linna restoranides mustadel süüa samaväärseilt valgetega. 68 restorani on saanud valitsusest sellekohase loa juba möödunud kuu jooksul. Seni ei olnud mustadel lubatud osta suurärides ega süüa restoranides. Enamus mustadest said osta kaasavõetavat toitu ja süüa seda tänavail või parkides.

Eesti võimlemisest kanada võimlemiseni

Moodsa naisvõimlemise juht Evelyn Koop vestleb juubelimõtteist

Eeloleval nädalalõpul tähistab Kalev Estienne oma tegevuse 20. aastapäeva demonstratsiooniõhtuga ja balliga, kuhu oodatakse kõiki Toronto eestlasi. Kalev Estienne on peamiselt Evelyn Koopi väsimatu töö vili. Ta ise on juba kolmandat aastat moodsa võimlemise direktoriks Ontario valitsuse juures, olles samal ajal kui eelmine president Canada Modern Rhytmic Gymnastic Federation juures, kus uueks presidendiks on Shelia Anderson Vancouverist.

Kalev Estienne juubelipäeval jutustab E. Koop oma kogemusi ja muljeid, mis ta nende aastate jooksul on saanud. Ta ütleb, et tal on olnud alaline konflikt naisvõimlemisega. Tal pole meeldinud segada seda kanada võimlemisega, kuna liikumist alustati väga ideaalsel eesti võimlejatega.

Kuid kuna nad ükshaaval üle koormatud tegevuse tõttu kaovad, siis ei jõua nad sageli eliidi hulka.

Moodne võimlemine on maailmas aga nii kaugele arenenud, et ei ole küllalt üks kord nädalas harjutamas käimisest. See nõuab füüsilist valmidust kuna võimlemine on tehniliselt palju arenenud. Ka muutub gruppide koosseis sellise eemalolekuga, kuna tuleb kanadalasi asendajaiks võtta. Sellega aga tekivad ühelt poolt rahvuslikud probleemid, kuna teine pool räägib diskrimineerimisest kanadalaste vastu.

Rohkem kui kord nädalas tunnis käimine nõuab lastevanemailt suuremat tegelemist nende probleemidega.

Nii ongi, et kui lapsed esimese nooruse üle elavad, eemalduvad nad võimlemisest ja tulevad tagasi siis kui on juba iseseisvaks saanud.

Püüdeks on olnud moodustada kanadalaste ja eestlaste eliitgrupid. Selles suunas on juba edasi jõutud. Kuid valikrühmaga on nii, et see eeldab pealekasvu. Väga laia ulatusega Torontos on harjutusel käimine omaette probleem ja nüüd kus võimlemine toimub mitmes linnaosas, tahavad vanemad oma lapsed viia lähemasse võimlemistundi, kuigi ideaalne oleks üks eestlaste harjutuskeskus. Torontos on ikkagi veel üle 100 eestlasest naisvõimleja ja eestluse säilitamiseks on oluline, otse vajalik, et eestlased koos käiksid.

Kalev Estienne on ainuke eesti võimlemisrühm kus on nii palju liikmeid.

Kuid see on tohutu probleemidega ülesanne, et hoida eesti rühma eraldi ja vanemad tooksid oma lapsed just sinna.

Tuleks rohkem aru saada, et eesti rühmad on olulised, kuna see on eestlaste võimlemine, meie oleme selle Kanadasse toonud ja meie tahame seda alal hoida. See on nagu eestlastele auasi.

Eestlased on siinsele naisvõimlemisele põhialuse andnud. Eesti õpetajaid kutsutakse seminare pidama. Kuid ajalugu ükski ei aita, võimlemisliikumine hakkab libisema meie käest teiste kätte. Kuid meil on veel eesti noori, kes peaksid edasi kandma eesti võimlemist, kes tunneksid tugevat rahvuslikku vaimu seda tööd tehes.

Kui küsida milleks ma rabelen, mis ma sellest saan? Kanada võimlemine on andnud mulle töökoha. Mitte Kalev Estienne, kus mõned emad kogu aeg süüdistavad mind oma laste ülekoormamise pärast. Olen tähele pannud, et see kes on koolis hea õpilane, jõuab kümme asja ära teha ja käib ka võimlemise tunnis.

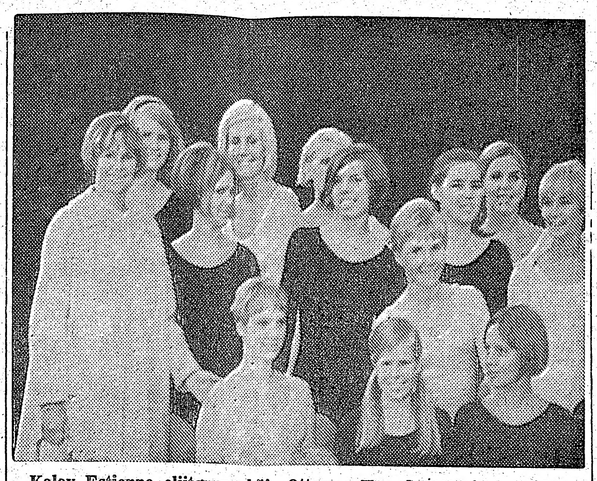

Kalev Estienne eliitgrupp käis Ottawas Kanada 100. juubelipidustusel esinemas. Pildil foto juulikuul 1967. a. tehtud kooseisust, kus Kalev Estienne juhi Evelyn Koopi kõrval on tosin tüdrukuid: Helve Raun, Maret Sadem, Leena Jaanimägi, Juta Laul, Mare Laende, Reet Mäe, Anne Nurm, Anne Ranniste, Leelo Vapper, Malle Komissar, Donna Broadway ja Anne Torri. Foto: E. Kulmer

Võitlen nüüd, et hoida eesti tütarlapsi eestlaste ridades; vahest toob see võitlus otse pisara silma.

Kuid me oleme olnud Kalev Estienne võimlejatena Kanada väljasaadikud. Et seda on võinud olla eestlased, see on suur uhkus ja au.

Võidakse küsida milleks kaks, kolm korda nädalas on vaja treenida? Ühe korraga nädalas ei saa kvaliteeti hoida. Tunni põhitöö ei ole esinejate kasvatamine, vaid põhimõte on, et neist tuleksid uued õpetajad, kes võimlemist edasi viivad. Praegu treenin Karen Viinamäed oma paremaks käeks, juhendades teda detailselt võimlemise alal.

Kuid olen kõiki valikrühma tüdrukuid treeninud õpetajaiks, kuigi ma ei tea kui palju neist võiksid selle ala valida.

Igast grupist on siiski kolmandik sellele alale jäänud. Tegelikult treenin sellega omale võistlejaid.

Selle tööga kaasas käib suur au, aga see kaob suure töö juures nii, et sageli töörõõmu enam ei olegi. Viimased 20 aastat pole ma perekonda saanud kasvatada ja eraelu elada, vaid olen ainult võimelnud. Olen sellejuures siiski uhke, et need on eesti tüdrukud, kes on selle liikumise üle kogu Kanada viinud. Kuid nad peavad seda edasi viima.

Kuid olen õnnelik, selle ajaga olen võinud kirjutada Kanadale võimlemisõpiku, mis baseerub Kalev Estienne tegevusele. Eestlased on kirjutanud sellele lisaks veel teise õpiku. Need eestlaste harjutused on kujunenud osaks kanada võimlemise sundprogrammis ja koolides.

Kuid olen mäganud, et selle 20 aasta jooksul on eesti noorte huvialad muutunud ja nüüd tuleb võidelda, et see liikumine ära ei kaoks. Tänu eesti emadele on kodus nii palju distsipliini, et lapsed käivad korralikult tundides.

Ja tahaksingi eesti emadele südamele panna, et nad mõistaksid eesti võimlemise tähendust oma noorte arengule.

Seda 20 aastat tehtud tööd on näha eeloleval reede õhtul toimuval võimlemise demonstratsioonil ja oleksin väga rõõmus, kui eestlased tuleksid seda rohkel arvul vaatama. See julgustaks ja tiivustaks noori veelgi rohkem võimlemise juurde jääma. Aga see on mõneti ka tuluõhtu iseloomuga, kuna liikmemaksud on nii madalad, et need ei kata treenerite töötasusid. Kanada riiklik toetus moodsale võimlemisele on vähene. Kui reedene kava on mõeldud demonstratsiooniks, siis ball järgmisel õhtul on pidulikuks koosviibimiseks kõigile eestlastele, jällegi noorte võimlejate töö hinnanguks ja neile tähelepanu andmiseks.

Kui tahame, et noored võimlejad jäävad meie ühiskonna liikmeiks, siis tuleb ka vanemail näidata, et nad noorte üritusele kaasa aitavad ja seda meeldejäävaks muudaksid.

See on 20 aasta töö kokkuvõte. Sel on mõneti pihtimuslikku varjundit ja nagu melanhoolset helki, nagu kõigile mis aastatega on möödunud ja kuhu oma elust nii palju on antud. On antud armastusega eesti noorte vastu.

Filmiti Kalev Estienne peaproovi

Kalev Estienne võimlejail on olnud väga pingelised esinemiseelsed päevad. Möödunud nädalal kulus terve õhtu peaproovi filmimiseks. Toronto Educational TV valmistas kogu programmist paarituunilise filmi, mida hakatakse eeloleval sügisel Kanada televisioonis õpetliku eesmärgiga esitama. Lühemaid stseene filmisid ka teised TV-jaamad.

Tähelepanu võimlemisele on andnud ka Kanada ajakirjandus, kus käesoleva nädala kolmapäeval on lubatud avaldada pikemaid kirjeldusi koos fotodega.

Shahh asus Panamast Egiptusesse

KAIRO — Iraani shahh lahkus Panamale kuuluvalt saarelt ning sõitis Egiptusesse, mis on tema järgmiseks pelgupaigaks pärast oma kodumaalt põgenemist. Shahhi tervitas Kairos maandumisel Egiptuse president Sadat. Shahh pidi Kairosse saabumisel kohe siirduma sõjaväe haiglasse, kus tal sooritatakse operatsioon põrna eemaldamiseks. Shahhi lahkumise põhjused ei ole selgunud, kuid Ühendriikide valitsus loodab, et tema asumine Egiptusesse ei ohusta Ühendriikide pantvangide olukorda Teheranis.

FURS BY FINN

INVENTUUR-VÄLJAMÜÜK

SUUREPÄRANE VÕIMALUS SÄÄSTA TALVEMANTLITELT

- KASUKAD
- NAHKMANTLID
- RIIDEST TALVEMANTLID

Kõik laosolev müüakse suure hinnaalandusega

Väljamüük lõpeb 31. märtsil

FURS by FINN
191 EGLINTON AVE. E.
TORONTO M4P 1K1
TEL. 488-1701

Member Retail Furries Guild of Canada

Chargex ⊕ Mastercharge

Rudolf Lipule . . .

(Algus lk. 1)

Kas kõrge auhind avab nüüd võimalusi uuteks filmiosadeks? R. Lipp ütleb, et ta on viimasel ajal kolm pakutud filmiosa ära öelnud, kuna need pole talle põhiliselt olnud vastuvõetavad. Samuti kutsuti teda Edmontoni ühte lavastusse mängima, kuid pidi ka selle ära ütlema. Ta ütleb, et ei saa mängida vasakpoolsetes osades: „Olen tahtnud ausalt võidelda oma maa ja oma kodu eest, sellepärast ei saa ma vastu võtta osasid, kus pean mängima oma seisukohtade vastu", seletas Lipp.

Jälle meenub ühest intervjuust R. Lipu ütlus: „Aga kui ma võrdleks televisiooni ja filmi, siis nad ei ole kunagi nii ütelda võrreldavad teatriga, kus inimene kes lavale astub pärast eesriide avamist, võib oma tunded anda kuni eesriide sulgemiseni täielikult üksinda, ilma et ükski inimene võib segada tema tunnete kestel.

Film, nagu eestlane ütleb, on jupikaupa tunde andmine, mida sa ise kahjuks kokku liimida ei saa.

Selleks on tehnilised inimesed hiljem, paar kuud, kes sind lapivad kokku ja ma ütlen ausalt, nii palju kui ma neid teinud olen, need mõned, ei ole ma neist kunagi rõõmu tunnud sellepärast, et mind on lõigatud selle koha pealt just, kus mu veri kõige paremini voolas."

Kuid mõned väljavaated uuteks osadeks on siiski olemas. Kanada seeriafilmi „New Avengers" lavastaja tuli auhindade õhtul tema juurde ja ütles, et tal on tulevaks aastaks Lipule ettenähtud kaks osa. Loodame, et teda siis juba kohe „surma" ei mõisteta, vaid osa annab talle võimaluse pikemaks filmitööks. Senised osade kujundused on seda edusammu kindlasti õigustanud. Genie auhind on suur tunnustus suure töö eest, et see on eestlasele, teeb kaaseestlasedki rõõmsaks ja uhkeks.

Rootsi pooldab tuumaenergia jõujaamasid

STOKHOLM — Rootsis toimus möödunud pühapäeval kauaoodatud rahvahääletus tuumaenergia jõujaamade tuleviku kindlaks määramiseks. Hääletamise tulemused, mis ei olnud esmaspäeva hommikul lõplikud, kinnitavad, et 58 protsenti hääletajatest pooldab tuumaenergia jõujaamade võrgu laiendamist Rootsi tulevaste energiavajaduste rahuldamiseks.

Ungari ja Poola on hädas

WASHINGTON — N. Liidu satelliitriigid Ida-Euroopas on murelikud, et Ühendriigid võivad ka nende vastu rakendada samalaadsed kaubanduslikud sanktsioonid nagu need tarvitusele võeti N. Liidu vastu. Poola ja Ungari diplomaadid märgivad, et nad ei poolda venelaste sissetungi Afganistani ning loodavad, et neid selle eest ei karistata. Ameeriklased arvestavad satelliitide palvetega, kuid võtavad kõik abinõud tarvitusele, et poolakatele saadetud teraviljasaadetised ei läheks Poola kaudu N. Liitu.

Ühendriikide põllumajanduse eksperdid kalkuleerivad, et ameerika teraviljaekspordi piiramine N. Liitu osutub venelastele tuleval aastal veelgi valusamaks kui käesoleval aastal. Lumepuuduse tõttu on taliviljad jäänud jäätamise ja tuule kaitseta ning põllud tõotavad eeloleval suvel viletsat saaki.

Sündmuste kalender

Neljapäeval, 27. ja laupäeval, 29. märtsil kell 8 õ. MacMillan teatris, Edward Johnson Buildng Cosmopolitan Opera Associaton lavastusel ooperid „Cavalleria Rusticana" ja „Pagliacci", Tonio osas laulab Avo Kittask.

Neljapäeval, 27. märtsil kell 8 õ. Eesti Majas T.E. Aiandusklubi loeng. Lia ja Erik Hess'i loeng „Mullasegud ja taimede kasvatamine".

Reedel, 28. märtsil, kell 7.30 õ. Etobicoke Olympiumis, 590 Rathburn R. Kalev Estienne juubelipidustuse rühmade esinemise õhtu.

Laupäeval, 29. märtsil kell 9 homm. Eesti Majas Eesti Organisatsioonide Konverents Kanadas.

Laupäeval, 29. märtsil kell 7.30 õ. Four Seasons hotellis Kalev Estienne juubelipidustuse tants õhtusöögiga.

Laupäeval, 29. märtsil kell 2 p. Eesti Maja noorteruumis ESTO-80 informatsioonikoosolek.

Pühapäeval, 30. märtsil kell 12 päeval Eesti Maja keskmises saalis Eesti Invaliidetoetava Naisringi loterii, käsitööde müük kohvilauaga.

Pühapäeval, 30. märtsil kell 2 p.l. Tartu College'is ESTO-80 informatsioonikoosolek.

Toronto Eesti Ühispank

Ühenduses on jõud

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 465-4650 või 465-4659

Pank avatud: päeval 10.00 — 3.00 (esmasp. reedeni), õhtul 5.30 — 8.00 (esmasp. ja neljap.)

Laenud soodsatel tingimustel kaasmaalastele

PERSONAALLAENUD	lahtised	15,6 %
HÜPOTEEKLAENUD	1 a. kinnised	14,75 %
	2 a. lahtised	14,75 %
	2 a. kinnised	14,25 %

a) tagasimaks veerandaasta viisi või b) võrdsed kuumaksud

Laenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $30,000.— ulatuses vastavalt kindlustustingimustele.